

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Извештај за следење на
спроведувањето на Акцискиот план за 2020
година
за Програмата за реформа на
управувањето со јавни финансии
за периодот Јануари - Август 2020 година

Септември, 2020 година

Содржина

Вовед.....	5
1. Извршно резиме.....	5
2. Збирен преглед.....	6
2.1 Позадина	6
2.2 Поврзаност со стратешки документи	8
2.2.1 Политики, стратегии и програми поврзани со УЈФ.....	8
2.2.2 Стратегии за под-области на УЈФ.....	12
2.3 Поврзаност со надворешни процени	14
2.4 Координација на донатори.....	16
2.5 Човечки, ИТ и финансиски ресурси - административни капацитети	18
3. Целокупен напредок во спроведувањето на Програмата - Резиме на постигнатиот напредок во текот на периодот на известување.....	20
4. Процена на спроведувањето на Акцискиот план за 2020 година.....	29
4.1. Приоритет 1: подобрена фискална рамка	29
4.2. Приоритет 2: мобилизација на приходите	31
4.3. Приоритет 3: планирање и буџетирање	40
4.4. Приоритет 4: извршување на буџетот	46
4.5. Приоритет 5: транспарентно владино известување	50
4.6. Приоритет 6: внатрешна контрола	51
4.7. Приоритет 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор.....	53
5. Следење и координација.....	58
Прилози	61

Акроними и кратенки

БДП	Бруто домашен производ
БЈН	Биро за јавни набавки
ДДВ	Данок на додадена вредност
ДЗР	Државен завод за ревизија
ДЗС	Државен завод за статистика
ДКЖЈН	Државна комисија за жалби по јавни набавки
ЕСС 2010 (ESA 2010)	Европски систем на сметки 2010
ЕСЈН	Електронски систем за јавни набавки
ЕУ	Европска Унија
ЕУИФ (EUIF)	Инструмент за ЕУ интеграција
ИИСУФ	Интегриран информациски систем за управување со финансии
ИКТ	Информациска и комуникациска технологија
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИТ	Информациска технологија
ЈВФК	Јавна внатрешна финансиска контрола
ЈПП	Јавно-приватно партнерство
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МСВРИ (ISSAI)	Меѓународни стандардни за врховни ревизорски институции
МФИ	Меѓународна финансиска институција
МФ	Министерство за финансии
НПАА	Национална програма за усвојување на правото на Европската Унија
ОЕО	Овластен економски оператор
ОЕСР (OECD)	Организација за економска соработка и развој
ПДД	Персонален данок на доход

ПЕР	Програма на економски реформи
ППРУ (SIGMA)	Поддршка за подобрување на раководењето и управувањето
РЈА	Реформа на јавната администрација
СБР	Среднорочна буџетска рамка
СОЦДАД	Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи
СРГ	Секторска работна група
ССА	Спогодба за стабилизација и асоцијација
УЈФ	Управување со јавни финансии
УСАИД (USAID)	Агенција на САД за меѓународен развој
УЈП	Управа за јавни приходи
ЦЕФТА	Централноевропски договор за слободна трговија
ЦЕХ	Централна единица за хармонизација во Министерство за финансии
ЦУРСМ	Царинска Управа на Република Северна Македонија

Вовед

Извештајот за следење на спроведувањето на Акцискиот план за 2020 година за реализација на Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за периодот од јануари 2020 година до август 2020 година беше подготвен од страна на Министерството за финансии (МФ), со активно учество на другите ресорни министерства и институции застапени во Секторската работна група за УЈФ: Министерство за економија, Државен завод за ревизија (ДЗР), Државен завод за статистика (ДЗС), Царинска управа на Република Северна Македонија (ЦУРСМ), Управа за јавни приходи (УП), Биро за јавни набавки (БН), Државна комисија за жалби по јавни набавки (ДКЖН). Процесот на подготовка на Извештајот започна и заврши до крај на септември 2020 година. Извештајот беше подготвен врз основа на насоки за известување, вклучувајќи рокови и обрасци за известување, подготвени од страна на Одделението за ИПА и НПАА при Министерството за финансии (Одделение за координација), што овозможи олеснување на консолидацијата и прикажувањето на информациите за известување за реформата на УЈФ.

Со Извештајот се обезбедуваат информации за напредокот постигнат при спроведување на реформските активности во периодот од јануари 2020 година до август 2020 година.

1. Извршно резиме

Владата ја усвои Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за периодот 2018-2021 година (во понатамошниот текст: Програма) во декември 2017 година. Целта на Програмата е да се обезбеди ефикасна и ефективна распределба на јавните средства за активности што придонесуваат кон економски раст и развој и овозможуваат ефективно управување со јавните средства во сите области и сектори на јавната администрација. Владата, исто така, разви потсистемски реформски стратегии во областите на јавна внатрешна финансиска контрола и даночен систем.

Во третата година од спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ, Владата продолжува со реформските активности за УЈФ кои започнаа во 2018 и 2019 година, но исто така испланира нови реформски активности кои ќе започнат во 2020 година.

Акцискиот план за спроведување на Програмата за реформа на УЈФ за 2020 година беше подготвен од страна на Министерството за финансии на Република

Северна Македонија, во тесна соработка со следните институции: Министерство за економија, Државен завод за ревизија, Државен завод за статистика, Царинска управа, Управа за јавни приходи, Биро за јавни набавки, Државна комисија за жалби по јавни набавки. Владата го усвои Акцискиот план во јули 2020 година. Акцискиот план за 2020 година претставува продолжување на планираната агенда за реформа на УЈФ и обезбедува нејзина одржливост.

Статусот на спроведување на планираните активности заклучно со 31 август 2020 година е прикажан во Прилог 1: Матрица за показатели на успешност за Акцискиот план за 2020 година за Програмата за реформа на УЈФ.

Ажурираната процена на ризикот за Акцискиот план за 2020 година за Програмата за реформа на УЈФ е прикажана во Прилог 2.

2. Збирен преглед

2.1 Позадина

Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018-2021 година беше усвоена од страна на Владата на Република Северна Македонија на 19 декември 2017 година.

Со Програмата се настојува да се зајакне системот на јавни финансии, да се промовира транспарентноста, отчетноста, фискалната дисциплина и ефикасноста во управувањето и користењето јавни ресурси со цел подобрување на обезбедувањето услуги и економски развој. Она што е важно за пристапниот процес е дека Програмата за реформа на УЈФ го поддржува дијалогот со ЕУ и помага во поефикасно користење на средствата од ЕУ преку македонските институции, на патот за пристапување во ЕУ.

Реформите во рамките на Програмата се структурирани во вид на 7 приоритети, чија цел е да се подобри и ефикасноста и ефективноста на јавната потрошувачка преку фискална дисциплина, одржливоста на долгот како и ефикасно, транспарентно и модерно управување со јавните финансии, што е од клучна важност за стабилен, одржлив развој и благосостојба на граѓаните на Република Северна Македонија.

Во рамките на Програмата за реформа на УЈФ предвидени се 7 приоритети:

- Приоритет 1: подобрена фискална рамка
- Приоритет 2: мобилизација на приходите
- Приоритет 3: планирање и буџетирање

- Приоритет 4: извршување на Буџетот
- Приоритет 5: транспарентно владино известување
- Приоритет 6: внатрешна контрола
- Приоритет 7: надворешна контрола и парламентарен надзор

Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година се спроведува преку годишни акциски планови кои ги одобрува Владата на Република Северна Македонија за секоја година во текот на периодот на спроведување на Програмата, обезбедувајќи на тој начин навремено спроведување и временско распределување на програмските активности.

Владата го усвои Акцискиот план за 2020 година за спроведување на Програмата за реформа на УЈФ на 21 јули 2020 година, по нејзиното одобрување од страна на Советот за УЈФ. Доцнењето во процесот на преглед, консултации и одобрување на овој Акциски план се должи на мерките на Владата за справување со здравствената криза предизвикана од пандемијата на Ковид-19 и нејзините последици.

Тој детално ги образложува мерките, активностите и подактивностите на Програмата за реформа на УЈФ што ќе се спроведуваат во 2020 година, ги дефинира конкретните таргети за показатели што треба да се достигнат и ја прикажува процената на трошоците и изворите на средства потребни за спроведување на овие активности. Акцискиот план за 2020 година се заснова на продолжување на реформските активности започнати со претходните Акциски планови за 2018 и за 2019 година, кои беа главно фокусирани на подобрување на законската регулатива во неколку области (јавни набавки, јавна внатрешна финансиска контрола, буџетско планирање, управување со јавниот долг), но ги содржи и новите активности што треба да започнат во 2020 година.

Стабилно управување со јавните финансии е клучниот предуслов во процесот на европска интеграција и е поврзан со голем број преговарачки поглавја (Поглавје 5 - Јавни набавки, Поглавје 16 - Оданочување, Поглавје 17 - Економска и монетарна политика, Поглавје 18 - Статистика, Поглавје 29 - Царинска унија, Поглавје 32 - Финансиска контрола и Поглавје 33 - Финансиски и буџетски одредби).

2.2 Поврзаност со стратешки документи

2.2.1 Политики, стратегии и програми поврзани со УЈФ

Националните власти продолжуваат да одржуваат непосредна координација на сите стратегии и политики за потсистемите за УЈФ, како и со сите други релевантни национални стратегии.

Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година ги зема предвид сите релевантни документи во областа на европската интеграција, започнувајќи од Спогодбата за стабилизација и асоцијација (ССА) помеѓу Европските заедници и нивните земји членки од една страна, и Република Северна Македонија од друга страна, како и сите релевантни национални стратешки документи во оваа област.

Индикативен стратешки документ за ИПА II за периодот 2014-2020 година

Приоритетите утврдени во Програмата за реформа на УЈФ се во согласност со приоритетите за финансиска помош на ЕУ со цел поддршка на Република Северна Македонија на нејзиниот пат за пристапување во ЕУ за периодот 2014 - 2020 година наведени во Индикативниот стратешки документ за ИПА II за периодот 2014 - 2020 година. Заедно со подобрените капацитети за макроекономско планирање, ИПА ќе инвестира и во воспоставувањето цврста рамка за управување со економски промени и финансиска криза. ИПА, исто така, ќе обезбеди поддршка за подготовка и спроведување сеопфатна програма за реформа на управувањето со јавни финансии. Посебен фокус ќе биде ставен врз подобрувањето на управувањето и наплатата на приходите (царина/даноци) и зајакнување на оперативните и институционални капацитети вклучувајќи ја интерконективноста и интероперабилноста на царинскиот и на даночниот ИТ систем со системите на ЕУ. Клучен приоритет ќе биде подобрувањето на среднорочното буџетско планирање и воведување солидно програмско буџетирање. Во исто време, средства од ИПА ќе се инвестираат во оптимизирање на подготовката на буџетот, извршувањето на буџетот и управувањето со паричните средства, вклучувајќи го воведувањето на интегрираниот ИТ систем за УЈФ, сите клучни потсистеми за УЈФ и родово одговорно буџетирање. Помош ќе биде доделена за обезбедување ефикасност и ефективност на системот за јавни набавки. Зајакнувањето на јавната внатрешна финансиска контрола и надворешната ревизија останува еден од клучните приоритети. Посебен фокус ќе биде ставен врз статистиката, каде што ќе се вршат инвестиции во собирањето податоци (дезагрегирани според полот), обработка и објавување и обезбедување усогласеност со статистичките

критериуми на ЕУ за подготвување статистика и организирање на статистичкиот систем.

Програма за економски реформи (ПЕР)

Програмата за економски реформи се подготвува и доставува до Европската комисија во согласност со насоките на Европската комисија и во рамките на Европскиот семестар - лесен, кој ја следи истата временска динамика како Европскиот семестар за земјите членки.

Програмата за економски реформи за периодот 2020-2022 беше доставена до Европска комисија на 3 февруари 2020¹ година по официјалното одобрување од страна на Владата.

Во Процената² на ПЕР за периодот 2020-2022 од страна на Европската комисија, се наведува дека насоките за политиката наведени во заклучоците на Економскиот и финансиски дијалог од мај 2018 година се делумно спроведени. Во областа на макро-фискалните реформски мерки, во неа е наведено, меѓу другото, дека Владата дополнително ја зајакна фискалната транспарентност, но се доцни со мерките за зајакнување на фискалните временски рамки. Подготвена е даночна стратегија, но треба да биде придружена со прецизни политики, како што е ревидирање на постојните даночни ослободувања со цел проширување на даночната основа. Нивото на долгот на општата влада е намалено до одреден степен во 2019 година, во голема мера како резултат на слабата реализација на капиталните расходи. Во врска со напредокот во областа на статистиката, во неа е наведено дека е постигнат напредок во врска со годишната статистика на надворешна трговија со услуги, истражувањето и развојот, усогласените индекси на трошоци на живот и краткорочните деловни статистики. Понатамошен напредок се очекува во врска со придржување до методологијата прекумерен дефицит на сектор Држава. Напорите за владината финансиска статистика треба да се интензивираат и гаповите во податоците во годишните и кварталните сметки треба да се отстранат.

Бидејќи беше очекувано пандемијата предизвикана од вирусот Ковид-19 значително да ја погоди економијата во 2020 година, овојгодишните Насоки за политики, усвоени во рамките на Економскиот и финансиски дијалог одржан во мај 2020³ година, акцентот е ставен на краткорочните приоритети за ублажување на социо-економските последици предизвикани од пандемијата и на среднорочните приоритет за зајакнување на основите за одржливо закрепнување

¹ <https://finance.gov.mk/files/ERP%20MKD%202020-2022%20en.pdf>

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7470-2020-INIT/en/pdf>

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/44029/st08101-en20.pdf>

од истата. Според тоа, треба да се спроведат следните препораки и за истите да се известат во следната ПЕР 2021-2023:

1. Користење фискална политика за ублажување на ефектите предизвикани од кризата врз растот и вработеноста. усвојување на Стратегијата за реформа на даночниот систем за периодот 2020 - 2023 година и подобрување на капацитетите за наплата на приходи во согласност со Стратегијата. Дополнително зголемување на транспарентноста на јавните финансии со објавување редовни фискални извештаи за јавните претпријатија и преземање чекори кон вградување на статистиката на општата влада во согласност со методологијата за прекумерен дефицит на сектор Држава.
2. Поддршка на економското заздравување, подобрување на управувањето со јавни инвестиции со цел ублажување на техничките пречки за реализација на капиталните расходи. воспоставување сеопфатен регистар за државна помош и преглед на субвенции на ниво на трговски друштва врз основа на нивната исплатливост. Преземање иницијални законски и оперативни чекори за воспоставување фискални правила и фискален совет во смисла на зајакнување на фискалната одржливост на среден рок.

Спроведувањето на Насоките за политики придонесува кон подобрување на економското управување, што е еден од трите клучни аспекти на процесот на проширување на ЕУ. Во ревидираната методологија за проширување е наведено дека кредибилитетот на процесот на пристапување треба да се зајакне преку дури поголемо фокусирање на основните реформи, кои треба да бидат во фокусот на пристапните преговори. Преговорите за основните вредности ќе бидат водени од: детален план за владеење на правото, детален план за функционирање на демократските институции и посилна врска со програмата за економски реформи за да им се помогне на земјите да ги исполнат економските критериуми.

Државна програма за превенција и репресија на корупцијата и превенција и намалување на појавата на судир на интереси со акциски план

Спроведувањето на годишниот Акцискиот план и Програмата за реформа на УЈФ во целост се очекува значително да придонесе кон подобрување на отчетноста и транспарентноста во управувањето со јавните финансии, како и зајакнување на јавниот и парламентарниот надзор. Планираните подобрувања во процесот на буџетирање и во буџетската документација, како и во процесот на склучување договори за јавни набавки и информации за набавки ќе го подобрат квалитетот на достапните информации за УЈФ и ќе им овозможат на граѓаните подобро да ги

следат и проценат клучните процеси на УЈФ. Освен тоа, напорите за унапредување на раководната одговорност и внатрешната ревизија се очекува да резултираат во посилни системи за управување кои се помалку подложни на корупција и несовесно работење. Конечно, инвестициите во функцијата на надворешна ревизија имаат потенцијал да ја подобрат ефективноста на надворешната ревизија што се очекува да резултира во потесна инволвираност на Собранието во надзорот на УЈФ. Земајќи ги предвид транспарентноста и отчетноста кои се клучни инструменти за спречување на корупцијата, од Програмата се очекува да го поддржи спроведувањето на антикорупциската програма на хоризонтален начин преку директно влијание врз сите буџетски корисници.

Имајќи предвид дека постојната Државна програма за превенција и репресија на корупцијата и превенција и намалување на појавата на судир на интереси се однесува на периодот 2016-2019 година, Државната комисија за спречување на корупција, со поддршка на УСАИД, во август 2019 година започна со подготвителни активности за подготовка и усвојување на нова стратегија за спречување корупција за периодот 2020 - 2024 година. За таа цел, се воспостави широка работна група, составена од претставници од релевантните јавни институции, приватниот сектор и граѓанското општество и медиумите, како и од стручни лица. Во периодот септември - декември 2019 година, беа одржани три тридневни работилници на работната група, чија практична работа се извршување во подгрупи, опфаќајќи конкретни сегменти или сектори од социјалниот систем. Како резултат на овие работилници, како и на дополнителните состаноци со институциите и засегнатите страни за конкретни прашања од нивниот домен, се подготви нацрт Национална стратегија за спречување корупција и судир на интереси за периодот 2020 - 2024 година, со акциски план за нејзино спроведување (нацрт Стратегија). Процесот на консултации со јавноста започна на 27 декември 2019 година, при што засегнатите страни и граѓаните имаа можност да ги достават своите коментари за нацрт Стратегијата до 8 јануари 2020 година.

Стратегија за реформа на јавната администрација (РЈА)

Реформата на јавните финансии е еден од клучните столбови на реформата на јавната администрација (РЈА), и како таква е вградена во Стратегијата за РЈА и Акцискиот план за спроведување на Стратегијата за РЈА. Земајќи предвид дека модерната јавна администрација е основа за ефикасно и ефективно управување со јавните финансии, при подготовката на Програмата за реформа на УЈФ и Стратегијата за РЈА, се обезбедува целосна кохерентност и усогласување на двата стратешки документа. Посебно внимание се посвети на капацитетот на човечките ресурси, капацитетите за планирање на политиките, електронските услуги, обезбедувањето услуги и насочувањето кон координација на резултатите во однос

на подобрување на раководната одговорност, зајакнување на внатрешната контрола и подобрување на транспарентноста. Освен тоа, поврзаноста помеѓу овие два стратешки документа дополнително се зајакна со учеството на министерот за информатичко општество и администрација во процесот на управување и координација на Програмата за реформа на УЈФ, како член на Советот за УЈФ, и членството во Секторската работна група за УЈФ, на тој начин обезбедувајќи конзистентност и комплементарност во спроведувањето на двете стратегии. Исто така, реформите за УЈФ се ставени на агендата на процесот за следење на ССА, поконкретно, напредокот во спроведувањето на реформите се дискутира во текот на средбите на Специјалната група за реформа на јавната администрација. Покрај тоа, агендите и на дијалогот за политики за УЈФ и на Специјалната група за РЈА се усогласени.

2.2.2 Стратегии за под-области на УЈФ

Стратегиите развиени согласно различните потсистеми за УЈФ се координирани и се во согласност со Програмата за реформа на УЈФ.

Стратегијата за реформа на даночниот систем, која се подготвува во согласност со Програмата за реформа на УЈФ, е финализирана, а нацрт верзијата е дадена на јавни консултации, но сепак не е усвоена поради предизборниот период. Владата ќе ја усвои Стратегијата до крајот на 2020 година. Во Стратегијата за реформа на даночниот систем се вклучени главните приоритети во областа на даночната политика и институциите што ги наплатуваат јавните приходи за периодот 2020 - 2023 година (1 - Поголема даночна праведност, 2 - Подобрување на ефикасноста и продуктивноста на даночниот систем, 3 - Зголемување на даночната транспарентност, 4 - Подобрување на квалитетот на услугите, 5 - Воведување зелено оданочување), опфаќајќи ги сите даночни власти во Република Северна Македонија - Министерство за финансии, Управа за јавни приходи, Царинска управа, Управа за финансиско разузнавање и Управа на финансиска полиција.

Стратегијата за развој на јавна внатрешна финансиска контрола (ЈВФК) (2019-2021) беше усвоена од страна на Владата во март 2019 година. Документот е во согласност со Стратегијата за РЈА за периодот 2018 - 2022 година и Програмата за УЈФ за периодот 2018 - 2021 година и ги дефинира приоритетите со цел да се обезбеди понатамошно конзистентно зајакнување на ЈВФК. Со цел следење на спроведувањето на Стратегијата за развој на јавна внатрешна финансиска контрола (со Акциски план за периодот од 2019 до 2021 година), на 21 мај 2019 година, министерот за финансии усвои одлука за основање Комитет за следење на

спроведувањето на политиката на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор.

Извештаите за напредокот во спроведувањето на Стратегијата за ЈВФК (со Акциски план за периодот од 2019 до 2021 година) за периодот јули - декември 2019 година и јануари - јуни 2020 година се усвоени од страна на Комитетот за следење на спроведувањето на политиката на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор во јануари и во јули 2020 година соодветно.

Спроведувањето на мерките и активностите утврдени во Програмата за УЈФ и Стратегијата за ЈВФК е поддржано со твининг проектот „Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола“, во рамките на компонента 2: „Зајакнување на системот за јавна внатрешна финансиска контрола преку ефективно спроведување на Стратегијата за ЈВФК“. Поради ситуацијата предизвикана од Ковид-19, активностите во рамките на твининг проектот започнаа во јуни 2020 година и се спроведуваат со намалена динамика.

Стратешкиот план на УЈП за периодот 2020-2022 година е целосно комплементарен со Програмата. Во рамките на Програмата 3. Управување со јавните финансии - мобилизација на приходите, потпрограма 3.1. Подобрена стабилност, ефикасност и квалитет на системот за наплата на приходи (даночен систем и политика) и потпрограма 3.3. Воспоставување Центар за опоравување од катастрофи, Планот содржи активности кои се во целосна конзистентност со планираните активности во рамките на Приоритет 2 - Мобилизација на приходите од Програмата. Нацрт - стратешкиот план ќе биде усвоен откако ќе се назначи нов Генерален директор на УЈП.

ИТ стратегијата на УЈП за периодот од 2019 до 2022 година е во согласност со Програмата за реформа на УЈФ и Нацрт- стратегијата за реформа на даночниот систем. Клучната цел на ИТ стратегијата на УЈП е да ја дефинира целокупната стратегија за развој за информациските и комуникациските систем на УЈП во согласност со стратегијата за развој на УЈП во целост. Стратегијата го дефинира идниот развој на ИТ системите, инфраструктурата и техничкото окружување и насоките за развој на Секторот за информациска технологија и неговите вработени, задолжителната примена на ИТ стандардите и методологиите.

Стратегијата за развој на ДЗР за периодот 2018–2022 година

Мерките во рамките на Приоритет 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор на Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018-2021 година, се тесно

поврзани со стратешките цели во Стратегијата за развој на ДЗР за периодот 2018-2022 година.

- Мерката 1: зајакнување на процесот за стратешко планирање и надворешна ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI), е поврзана со стратешката цел 2 – Понатамошно подобрување на квалитетот на ревизиите и со стратешката цел 3 - Понатамошен развој на институционалниот капацитет на ДЗР;
- Мерката 2: зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието, е поврзана со стратешката цел 5 - Подобрување на комуникацијата и размената на информации со домашни и меѓународни субјекти и информирање на јавноста.

Стратешкиот план на ЦУРСМ за периодот 2020-2021 година е целосно комплементарен со Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018-2021 година. Мерките во рамките на Приоритет 2: мобилизација на приходите на Програмата, се во целосна согласност со стратешките цели на ЦУРСМ VI.1.1. Понатамошно усогласување на националното царинско законодавство и постапки со законодавството на Европската Унија, VI.1.3. Обезбедување едноставни и предвидливи постапки и формалности и VI. 2.1. Обезбедување ефективни и ефикасни контроли и VI.4.3 Подобрување и понатамошно развивање на ИТ системи за поддршка.

Стратегијата за развој на ИКТ на Царинската Управа за периодот 2019 - 2023 година и Акцискиот план за интерконективност и интероперабилност на Царинската управа со системите на ЕУ за периодот 2019-2023 година (усвоени од Владата во април 2019 година), обезбедува основа за спроведување на ИТ системите во претстојниот среднорочен период, во согласност со Повеќегодишниот стратешки план за спроведување на е-Царина на ЕУ за усогласување со Царинскиот закон на унијата и приемот во Европската Унија.

2.3 Поврзаност со надворешни процени

Од 1 до 5 април 2019 година беше спроведена Оценска мисија финансирана од Инструментот за техничка помош и размена на информации (TAIEX) за преглед на јавните расходи на системот за јавни набавки во областа на јавните набавки. Целта на експертската мисија беше пристап до капацитетот на Република Северна Македонија за ефикасно спроведување на судските одлуки во граѓански, вклучувајќи и трговски работи. За таа цел, процената е направена врз основа на проучување на законските и институционалните одредби, како и на голем број

конкретни случаи. Експертите доставија серија препораки во врска со структурите за спроведување, постапките и нивната ефикасност.

Беше спроведена евалуација на фискалната транспарентност во април/мај 2018 година од страна на ММФ и Извештајот беше објавен во октомври 2018 година. Беа земени предвид бројните препораки, притоа дефинирајќи ги активностите кои се однесуваат на известувањето за транспарентно владино известување.

Процена на управувањето со јавни финансии

Како одговор на барање на Владата, во координација со Министерството за финансии (МФ), од 21 јануари до 4 февруари 2020 година, тим од експерти од Секторот за фискални прашања на Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Светска банка, и Европскиот суд на ревизори, ја спроведоа Процената за управување со јавните инвестиции, чија цел беше да се оцени квалитетот на практиките за управување со јавните инвестиции (фокусот е ставен на инфраструктурните проекти). Процената беше обезбедена со финансиска поддршка од Генералниот директорот на ЕУ за соседска политика и преговори за проширување.

Целите на мисијата беа: (i) проценување ја рамката за управување со јавни инвестиции во Северна Македонија; (ii) пружање помош на властите при подготовката на стратегија за реформи и приоритизиран акционен план за зајакнување на управувањето со јавни инвестиции; и (iii) препорачување на дополнителни области за техничка поддршка што можат да бидат обезбедени од одделот за фискални прашања на ММФ или други развојни партнери.

Конечниот извештај од Процената на управувањето со јавни финансии беше доставен од страна на ММФ до Министерството за финансии на 28 април 2020 година. Извештајот го проценува квалитетот (институционалната поставеност и ефективност) на таканаречените Институции за управување со јавните финансии во трите главни фази од инвестицискиот циклус: планирање, алокација и спроведување, идентификување наоди и давање препораки за подобрување на рамката за управување со јавните инвестиции.

Врз основа на дадените препораки, ММФ предложи детален Акциски план содржан во Анекс I од Извештајот. Тој дава приоритет на препораките, предлага рокови за имплементација (по години, од 2020 до 2023 година), ги идентификува органите за спроведување и предлага даватели на техничка помош за развој на капацитетите.

Врз основа на Акцискиот план предложен во Извештајот од процената на управување со јавни финансии, Министерството за финансии моментално

подготвува Нацрт - акциски план за спроведување на препораките, што ќе ги опфати активностите во првите две години - 2020 и 2021 година, кој треба да го усвои Владата.

Дополнителни информации се прикажани во релевантниот дел од Приоритет 3.

2.4 Координација на донатори

Посветеноста на донаторите за поддршка на реформите за УЈФ и одржување на дијалозите за политиките во земјата продолжува во текот на третата година од спроведувањето на Програмата. За таа цел, со цел да се обезбеди добро планирање и комплементарност на надворешната техничка поддршка, соодветното временско распределување и успешното спроведување на реформите, МФ ќе продолжи да ја координира помошта на донаторите преку водење отворен и инклузивен дијалог за политиките за УЈФ со сите релевантни институции и донатори.

Координацијата на донаторите за УЈФ се врши на следните две нивоа:

Ниво на политика - Совет за УЈФ и Совет за РЈА. Една од главните задачи на Советот за УЈФ е да се олесни дијалогот за политики со релевантните институции и донатори. Членовите на Советот за УЈФ учествуваат во Дијалозите за политики за УЈФ со сите релевантни учесници

Техничко ниво - Секторска работна група за УЈФ - директно поврзана со работните групи основани за развој и следење на стратегиите и документите за политики за потсистемите за УЈФ. Исто така, организирани се посебни состаноци за координација на донатори на оперативно ниво во врска со спроведувањето конкретни мерки за под-области на УЈФ.

Заради пандемијата на Ковид - 19, ќе биде одржан еден дијалог за политики за УЈФ во 2020 година, кој е закажан на 7 октомври 2020 година во согласност со Специјалната група за РЈА.

Почнувајќи од почетокот на 2020 година, во следните

3 години (до 2023 година) Министерството за финансии во соработка со други институции (Управата за јавни приходи, Царинската управа, Бирото за јавни набавки, Државната комисија за жалби по јавни набавки и Министерство за економија) ќе спроведе два големи твининг проекти финансирани од ЕУ - ИПА 2018, кои треба да обезбедат поддршка за функциите на МФ во областа на планирање и извршување на буџетот, внатрешна контрола, јавни набавки, како и во областа на даночната и царинската политика и системот и наплатата на приходите:

- 1. Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола, со твининг партнер кој се состои од следните земји-**

членки на ЕУ: Холандија (Националната академија за економија и финансии на Министерството за финансии), Хрватска (Министерството за финансии), Латвија (Министерството за финансии) и Бугарија (Министерството за финансии).

- 2. Подобрување на наплатата на приходите и даночната и царинска политика**, со твининг партнер кој се состои од следните земји-членки на ЕУ: Австрија (Агенција за европска интеграција и економски развој заедно со Федералното министерство за финансии) и Хрватска (Министерството за финансии - Царинска и даночна управа).

Техничката помош на Одделот за фискални прашања на ММФ за даночната администрација на Република Северна Македонија е клучна за успешно спроведување на предвидените стратешки приоритети, мерки и активности.

Покрај тоа, постојаната поддршка на ММФ за долгорочните процеси на модернизација и веќе развиените реформски програми во голема мерка ќе придонесе за обезбедување непречено управување со промените со цел воспоставување на електронска администрација на даноците и подобрување на управувањето со јавните финансии - мобилизација на приходите.

Во областа на надворешна ревизија, претставниците на ДЗР воспоставија соработка со експерти на SIGMA (ППРУ) за да изготват упатство за ревизија на завршните сметки на државниот буџет. Како дел од активностите, беа одржани неколку работни средби и работилници за презентирање на искуствата на Обединетото Кралство и Латвија во оваа област. Планираните активности во однос на експертските мисии за 2020 година беа одложени поради околностите предизвикани од Ковид-19.

ДЗР ја продолжува својата соработка со Фондацијата за демократија Вестминстер преку спроведување на нов проект под назив „Зголемување на одговорноста и транспарентноста во Македонија преку подобро спроведување на препораките од ДЗР“, со поддршка од Британската влада. Планираните активности во рамките на овој проект се однесуваат на спроведувањето на Комуникациската стратегија на ДЗР за периодот 2020- 2023 година, со фокус на комуникацијата на ДЗР со медиумите и новинарите. Првичните проектни активности започнаа во февруари 2020 година и беа планирани да се реализираат до јули 2020 година, но поради околностите предизвикани од пандемијата на коронавирусот, активностите се спроведуваат со забавена динамика.

2.5 Човечки, ИТ и финансиски ресурси - административни капацитети

Прашањето за зајакнување на административните капацитети во однос на спроведувањето на Програмата за реформа на УЈФ се разгледува на 3 нивоа:

1. Стратегијата за РЈА и Акцискиот план обрнуваат посебно внимание на капацитетите за човечки ресурси, капацитетите за планирање политики, е-услугите, обезбедувањето услуги и ориентацијата кон координација на резултатите во однос на зајакнување на раководната одговорност, внатрешната контрола и подобрување на транспарентноста во целата јавна администрација.
2. Програмата за реформа на УЈФ предвидува бројни мерки и активности поврзани со развојот на административните капацитети и ИТ системите на сите институции вклучени во УЈФ. Мерките и активностите во рамките на секој приоритет се дефинирани со земање предвид на постојните капацитети за човечки ресурси на институциите вклучени во УЈФ, но се предлагаат и посебни активности за понатамошно градење на капацитетите врз основа на плановите за идни вработувања како дел од реформскиот процес. Бројните резултати во Програмата се поврзани со градење на капацитетите на институциите вклучени во УЈФ преку нови вработувања, унапредување на знаењето и развивање вештини и надградување, што ќе се постигне преку разни форми на техничка поддршка и обуки. Ова има за цел привлекување, освежување и создавање квалификувана и мотивирана работна сила. Подобрувањата во деловните процеси (во областа на оданочување, царини, внатрешна контрола, јавни набавки и други области) ќе создадат простор за професионален развој на јавните службеници, додека новите интегрирани ИТ системи (за УЈП и ИИСУФ за Министерството за финансии) се ориентирани кон порационално, одржливо и економично управување со јавната администрација и јавните ресурси.
3. Исто така, стратешките планови на институционално ниво се подготвуваат на 3-годишна основа и даваат преглед на целите и задачите на секоја одделна институција, активностите за постигнување на тие цели, ефектите и очекуваните резултати и човечките и финансиските ресурси за нивна реализација. Освен тоа, во согласност со Законот за административни службеници, сите јавни институции подготвуваат годишни планови за обука.

Сите утврдени гапови се надминуваат од страна на релевантните постојни тела за обука основани во секторот, како и во рамките на разните донаторски проекти кои моментално се спроведуваат и планираат. Исто така, се очекува дека планираното основање на Школата за јавни финансии, кое ќе биде поддржано во рамките на твининг-проектот на ЕУ *Зајакнување на функциите на планирање на буџетот, извршување и внатрешна контрола*, ќе придонесе за подобрување на знаењето и вештините на релевантниот персонал.

Програмата за реформа на УЈФ предвидува дека сите приоритети, мерки и активности да се финансираат преку два главни извора: државниот буџет и проекти за развој на капацитети или техничка помош финансирани од донатори. Програмата предвидува резиме на познатите проценети трошоци во време на подготовка на документот. Покрај тоа, секој годишен Акциски план ја прокажува процената на трошоците и изворите на средства потребни за спроведување на планираните активности.

Во рамките на анализата на трошоци и придобивки и процената на влијанието на регулативата извршени во рамките на секој стратешки документ се предвидени релевантни финансиски средства.

Напредокот во зајакнувањето на капацитетите на институциите вклучени во УЈФ е дополнително образложен во рамките на статусот на спроведувањето конкретни активности планирани во Програмата (Дел 4. Процена на спроведувањето на Акцискиот план за 2020 година).

Покрај редовното буџетско финансирање, беше дадена значителна поддршка во текот на подготвувањето и спроведувањето на Програмата од страна на Европската комисија (ИПА проекти, Инструмент за техничка помош и размена на информации (TAIEX), SIGMA (ППРУ). Поддршка беше обезбедена и од Светската банка, ММФ, ОЕСР (OECD), како и преку разни билатерални програми.

3. Целокупен напредок во спроведувањето на Програмата - Резиме на постигнатиот напредок во текот на периодот на известување

Подобрена фискална рамка

Воспоставувањето на фискални правила и Фискален Совет ќе се регулира со новиот Закон за буџетите. Нацрт-законот за буџетите е во процес на конечно читање и прецизирање од страна на надлежните вработени во МФ, пред почетокот на процесот на јавна консултација планиран за четвртиот квартал од 2020 година.

Во областа на зајакнување на проектирањето, создавањето на нов модел за микросимулација во програмскиот јазик „R“ што започна во третиот квартал од 2019 година, продолжува со активности на ИПА твининг проектот *Подобрување на наплатата на приходите и даночната и царинска политика*, каде што главната цел е да се надоградат тековните модели за микросимулација „R“ за директно и индиректно оданочување во модел заснован на застапник (ABM) со динамична компонента за ефекти во однесувањето помеѓу застапниците.

Секторот за макроекономска политика веќе започна со понатамошно развивање на макроекономскиот модел преку примена на различни методи за квартална дистрибуција на податоците за националните сметки, и преку повторно проценување на страната на понуда на моделот со користење на знаењето стекнато во рамките на претходните твининг проекти на ЕУ. За таа цел, МФ смета дека не е потребна техничката помош што беше претходно планирана за оваа активност.

Во областа на статистиката, се продолжува со активностите од *Компонента 1: Понатамошно усогласување со стандардите на ЕУ во областа на макроекономската статистика на ИПА проектот Подобрување на производството и дисеминација на статистиката*, насочени кон постигнување поголема достапност до податоците за подобро проектирање на БДП.

Мобилизација на приходите

Активностите поврзани со усогласување на даночното и царинското законодавство ќе се спроведуваат со твининг поддршката во рамките на ЕУ-ИПА 2018 твининг проектот *„Подобрување на наплата на приходи и даночна и царинска политика“*. Проектните активности започнаа во мај 2020 година. Беа реализирани неколку работилници поврзани со гап анализата на одредбите од националното законодавството во областа на данок на додадена вредност, акцизи, даночна постапка и Царински законик, во споредба со најновото законодавство на ЕУ и

најдобрите практики и образложување на пишаните препораки за подобрување на Законот за акцизи.

Започна реконструкцијата на ИТ систем салата во УЈП - Генералната дирекција Скопје.

Продолжи процесот на надградување и одржување на постојните потсистеми на УЈП и ИТ опремата. Надградувањето на е-песонален данок на доход се спроведува, но реализацијата на севкупниот процес е во тек. Започна надградбата и одржувањето на е-даноци. Подготвена е спецификација на функционалните барања за новиот ИТ модул за управување со долг.

Започнаа активностите под *Компонента 4: Оперативни и административни капацитети на Управата за јавни приходи за спроведување на националното законодавство, подобрени ИТ услуги и постапки на ИПА твининг проектот, Подобрување на наплатата на приходите и даночната и царинска политика*, поврзани со наплатата на даноци, поврат на ДДВ, автоматска размена на податоци, модернизацијата на УЈП и професионални и етички стандарди.

Во областа на царинско работење, во текот на периодот на известување, беа усвоени неколку акти и прописи, во смисла на преземање мерки со цел справување со и ублажување на ефектите од пандемијата на Ковид-19.

Почнувајќи од 1 април 2020 година, царинската постапка за извоз преку новиот софтвер е целосно без хартија Царинската декларација, вклучително сите придружни документи (фактура, Договор за меѓународен патен превоз на стока (CMR) се доставуваат по електронски пат – без хартија. Пилот постапката за целосно бесхартиен увоз започна, со цел сите царински постапки да бидат целосно бесхартиени до крајот на 2020 година.

Република Северна Македонија преку Царинската управа е првата земја во регионот на ЦЕФТА што поднесува официјално барање за започнување на процесот за меѓународно признавање на издадените одобренија за Овластен економски оператор (ОЕО) за царински поедноставувања и за безбедност и сигурност.

За да го зајакне својот административен капацитет, Царинската управа ја ревидираше и ажурираната верзија на курсот за е-учење - Закон за царини на ЕУ - Преглед.

Царинската управа подготви *Упатства за царински прашања поврзани со вонредна состојба поради коронавирусот*, со цел нудење упатства на учесниците, со практични решенија кои произлегуваат од постојната законска рамка (примена

на царински прописи во процесот на донесување одлуки, царински постапки и формалности, како и примена на постапките поврзани со акцизната стока.

Од воведувањето на СОЦДАД во јуни 2019 година, околу 60% од вкупниот извоз во Република Северна Македонија се одвива преку поедноставени царински постапки, што практично значи дека два од три камиони извозот го вршат без доаѓање на царински терминал, со што веќе немаат трошоци за царински терминал, ниту трошоци за празници или неработни денови, имајќи во предвид дека системот работи 24 часа, 7 дена во неделата.

Планирање и буџетирање

По коментарите добиени од Светската банка, ММФ и Делегацијата на ЕУ, Министерството за финансии поддржано од експерти од Светска банка, финансирано од Владата на Обединетото Кралство, во текот на 2020 година, интензивно работеше на финализирање на Нацрт-верзијата на новиот Закон за буџетите, подготвувањето предлози за одредени области вклучени во законот (среднорочна фискална стратегија, структура на буџетските документи, организациска структура, регистар за субјектите од јавниот сектор, фискални правила). Нацрт-законот за буџетите е во процес на конечно читање и прецизирање од страна на надлежните вработени во МФ, пред почетокот на процесот на јавна консултација планиран за четвртиот квартал од 2020 година, преку објавување на Нацрт-закон за буџетите во Единствениот национален електронски регистар на прописи на Република Северна Македонија - ЕНЕР.

Покрај тоа, во текот на 2020 година, МФ, во соработка со Светската банка, Владата на Обединетото кралство и ЕУ (преку планираниот ИПА 2018 твининг проект, Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола), ќе продолжи да работи на подготовка на спроведувањето на законската регулатива - подзаконските акти, насоките, прирачниците, итн. - насочени кон операционализација на Законот за буџетите и понатамошни подобрување на системот на УЈФ.

Активностите поврзани со програмското буџетирање ќе се спроведуваат како дел од процесот за подготовка на методологијата и насоките за програмско буџетирање.

Првата процена на управувањето со јавни финансии во Северна Македонија се спроведе во периодот од 21 јануари до 4 февруари 2020 година, од страна на тим на експерти од Секторот за фискални прашања на Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Светската банка и Европскиот суд на ревизори, под координација на МФ. Конечниот извештај од Процената на управувањето со јавни финансии беше доставен од страна на ММФ на крајот на април 2020 година. Извештајот го

проценува квалитетот (институционалната поставеност и ефективноста) на таканаречените Институции за управување со јавните финансии во трите главни фази од инвестицискиот циклус: планирање, распределување и спроведување, идентификување наоди и давање препораки за подобрување на рамката за управување со јавните инвестиции. Врз основа на дадените препораки, ММФ предложи детален Акциски план содржан во Анекс I од Извештајот. Тој дава приоритет на препораките, предлага рокови за имплементација (по години, од 2020 до 2023 година), ги идентификува органите за спроведување и предлага даватели на техничка помош за развој на капацитетите.

Во областа на статистиката, спроведувањето на активностите насочени кон развивање на капацитет за компилација на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава, беа започнати во рамките на ИПА проектот “Подобрување на производството и дисеминација на статистиката”.

Извршување на Буџетот

Во текот на 2019 година, Министерството за финансии работеше интензивно на развивање функционални и технички услови за новиот ИИСУФ заедно со експерти од Светската банка преку проект финансиран од Обединетото Кралство. Како резултат, беше подготвена детална техничка спецификација, врз основа на која треба да се изготви тендерско досие и да се спроведе јавна набавка за новиот интегриран систем во текот на 2021 година.

Од неодамна, Министерството за финансии ги разгледува опциите за финансирање на ИИСУФ, заедно со ЕУ и Светската банка.

Објавувањето збирни извештаи од евидентирани податоци за пријавените обврски во согласност со Законот за пријавување и евиденција на обврски се врши постојано. Последниот објавен извештај на веб-страницата на МФ е за вториот квартал од 2020 година.

Стратегијата за управување со долгот е во завршна фаза на подготовка и се очекува да биде усвоена од Владата во К4 2020 година.

Во областа на јавни набавки, сите соодветни подзаконски акти кои произлегуваат од новиот Закон за јавни набавки беа усвоени и објавени во „Службениот весник на Република Северна Македонија“.

Започната е тендерската постапка за развивање платформа за е-пазар и е-каталози и систем за обработка на ДКЖН.

Беше подготвен и доставен Извештај за процена на законодавството за јавни набавки во Северна Македонија, од експертите на твининг проектот, со препораки

во врска со законодавството и зајакнување на капацитетите од областа на јавните набавки.

Со цел зголемување на транспарентноста и пристапноста до податоците за договорите за јавни набавки, поврзани со кризата предизвикана од Ковид-19 во ЕСЈН беше нова воведена алатка за полесно означување на договорите за јавни набавки поврзани со Ковид-19. Оваа алатка обезбедува специјално обележување на известувањата за доделување договори за јавна набавка објавени на ЕСЈН за спроведените преговарани постапки, кои се поврзани со кризата предизвикана од корона вирусот.

Во насока на воспоставување ефективен систем за јавно-приватно партнерство и концесии и законодавство во согласност со европското законодавство, во изминатиот период Министерството за економија, поддржано од Светската банка, работеше на тесните грла во оваа област и ги усогласи ставовите по одредени прашања, пред сè во врска со системското регулирање и начин на регулирање, надлежностите што ќе произлезат од законот, фискалните импликации што ќе се појават во спроведувањето итн. Извештајот за правната анализа со препораки за законско регулирање на оваа област од страна на експертите на Светска банка е изготвен и доставен до Министерството за економија на крајот на јули 2020 година, врз основа на кој Министерството за економија започна со подготовка на законот.

Исто така, со помош од Светската банка, беа анализирани техничките спецификации за воспоставување на единствен електронски систем за ЈПП и развиени, со модули потребни за да се осигури спроведувањето на целосната постапка за доделување договори поврзани со воспоставувањето јавно-приватно партнерство од објавувањето до склучувањето договор што ќе генерира Регистар на склучени договори.

Со поддршка во рамките на Твининг проектот на ЕУ *Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола*, беше анализирана законската рамка во областа на ЈПП и концесиите и беа доставени препораки.

Во областа на статистиката, активностите поврзани со воспоставување сметки на општата влада во согласност со ЕСС 2010 и дополнително зајакнување на статистичките услуги во областа на ИТ, започнаа во рамките на ИПА проектот Подобрување на производството и дисеминација на статистиката.

Во март 2020 година, беше доставена ИТ опрема и истата беше монтирана во ДЗС, како резултат на тендерската постапка за купување хардвер.

Транспарентно владино известување

Во февруари 2020 година, МФ лансираше нова алатка за транспарентност за јавниот долг, подготвена со поддршка од Меѓународниот републикански институт и УСАИД. Платформата опфаќа пет дела: јавен долг и неговите компоненти, движења на долгот по години, финансирање на јавниот долг во 2020 година, издавање хартии од вредност и долгот на јавните компании за секоја од нив одделно, како и очекуваното позајмување и отплата од страна на претпријатијата во 2020 година, кои се објавени на оваа платформа.

Во јуни 2020 година, пакетот податоци од порталот „Отворени финансии“ беше проширен со податоци за трансакции на општините.

Финансиските показатели на јавните претпријатија и трговските друштва на централно ниво, се претставени за прв пат во рамките на Фискалната стратегија за периодот 2020-2022 година. Новата фискална стратегија за периодот 2021-2023 година е дополнително подобрена со податоците за реализацијата во првиот квартал на 2020 година, како и податоците за износот на капиталните инвестиции изразени преку инвестициони програми на јавни претпријатија и компании на централно ниво.

Министерството за финансии е во процес на воспоставување наменет банер во рамките на веб-страницата со цел прикажување на податоците за реализирање на финансиските планови на јавните претпријатија и друштвата на централно ниво на квартална основа.

Внатрешна контрола

Извештајот за напредокот во спроведувањето на Стратегијата за развој на јавна внатрешна финансиска контрола (со Акциски план за периодот од 2019 до 2021 година), за периодот од јули - декември 2019 година и јануари- јуни 2020 година беа усвоени од Комитетот за следење на спроведувањето на политиката на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор во јануари и јули 2020 година, соодветно.

Активностите во рамките на ЕУ ИПА 2018 твининг проектот *Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола* започнаа во јуни 2020 година, и тие се спроведуваат со забавена динамика поради пандемијата предизвикана од коронавирусот (Ковид-19).

Во 2020 година, ЦЕХ продолжи со активностите за процена на клучните контролни активности во Министерството за труд и социјална политика, во рамките на холандската билатерална поддршка.

Годишниот извештај за функционирање на системот за јавна внатрешна финансиска контрола за 2019 година беше усвоен од Владата на Република Северна Македонија во август 2020 година.

Надворешна контрола и парламентарен надзор

На седницата на Собранието на Република Северна Македонија одржана на 12 декември 2019 година за нов Главен државен ревизор е избран м-р Максим Ацевски, а на седницата на Собранието на Република Северна Македонија одржана на 4 февруари 2020 година за нов Заменик на главниот државен ревизор е избран Орхан Адеми, со што се обезбедени услови за непречено раководење и организирање на работењето на Државниот завод за ревизија.

Аспекти на препораките содржани во Извештајот за Република Северна Македонија за 2019 година на Европската комисија и Програмата за реформа на УЈФ се содржани во стратешките документи на ДЗР, како што се:

- Стратегијата за развој на ДЗР 2018 – 2022;
- ИТ Стратегијата на ДЗР 2018 – 2022;
- Стратегијата за управување со човечките ресурси 2020 – 2023 година;
- Комуникациската стратегија на ДЗР 2020 – 2023 година; и
- Стратегијата за управување со ризиците на Државниот завод за ревизија 2020-2023 година.

Последните три горенаведени стратешки документи се донесени во 2020 година.

Врз основа на Комуникациската стратегија на ДЗР за 2020-2023 година донесена кон средината на февруари 2020 година, Државниот завод за ревизија во 2020 година презеде неколку активности со цел да ја зголеми транспарентноста и одговорноста, вклучително и активности во рамките на проектот финансиран од британската влада, кој е спроведуван од Вестминстер фондацијата за демократија (WFD) во соработка на РЕСИС - Институт за истражување на социјалниот развој од Скопје, кои се фокусираат на комуникациите на ДЗР со медиумите и новинарите.

Врз основа на препораките за натамошен развој на процесот на стратешко и годишно планирање на ревизиите дадени од експертите во претходниот Твининг проект, беше изготвено и усвоено Упатство за стратешко и годишно планирање на ревизиите, кое преставува основа за изготвување на Стратешкиот план за ревизии на ДЗР за период 2021 – 2023 година.

Со цел да се зајакне соработката со други институции, ДЗР во 2020 година потпиша меморандуми за соработка со Геолошкиот завод на Република Северна Македонија и Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија; писмо за поддршка и подготвеност за соработка во областа на економскиот развој и борбата против корупцијата беше испратено до Националната канцеларија на Интернационалната стопанска комора.

Значајни аспекти на ревизорските процеси беа подобрани со донесување на следните акти:

- Процедура за начинот на работење на Стручното тело во Државниот завод за ревизија; и
- Програма за ревизија на јавните набавки согласно новиот Закон за јавните набавки.

Од страна на сертификационо тело беше извршена втора ресертификациона проверка, за што е изработен извештај од проверката согласно кој системот за управување на Државен завод за ревизија е целосно усогласен со барањата на стандардот МКС EN ISO 9001:2015.

Институционалните капацитети на ДЗР во февруари 2020 година беа зајакнати со две вработувања, со што бројот на вработените во ДЗР е 90.

Со цел подобрување на институционалните капацитети на ДЗР, донесени се нови акти за внатрешна организација и систематизација на работните места во ДЗР за кои се добиени согласност од надлежните министерства. ДЗР успешно го заврши спроведувањето на Годишната програма за 2019 година со издавање на сите 90 конечни ревизорски извештаи и нивно доставување до Собранието на Република Северна Македонија и објавување на веб-страницата на ДЗР.

Годишниот извештај за извршени ревизии и работење на ДЗР за 2019 година е изготвен и доставен до Собранието на Република Северна Македонија во законски предвидениот рок до крајот на јуни 2020 година и истиот е достапен на веб-страницата на ДЗР, како и доставен до Претседателот и секој пратеник во Собранието на Република Северна Македонија, со цел нивно запознавање со содржината на Годишниот извештај.

ДЗР ја спроведува Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година, која беше навремено донесена на 31 декември 2019 година во рамки на законски утврдениот рок, со првата измена и дополнување на Годишната програма на ДЗР за 2020 година донесена на 2 јуни 2020 година. Со втората измена и дополнување на Годишната програма за работа за 2020 година, ДЗР планира спроведување на две ревизии кои се однесуваат на аспекти на мерките за справување со кризата предизвикана од глобалната пандемија со корона вирусот Ковид-19.

Капацитетите на Државниот завод за ревизија за спроведување на ревизиите за успешност постојано се надградуваат. Со Годишната програма за работа за 2020 година се опфатени вкупно 8 ревизии на успешност, вклучително и две меѓународни кооперативни ревизии.

Заради подобрување на следењето на препораките на Државниот завод за ревизија од страна на Владата на Република Северна Македонија на редовна основа во 2020 година беа разгледувани конечните ревизорски извештаи, при што беа донесени заклучоци со кои се задолжуваат органите за надзор и субјектите

кои биле предмет на ревизија да изготват акциони планови за имплементација на дадените препораки во конечните ревизорски извештаи.

Согласно Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2019 година објавен во јуни 2020 година, со извршените ревизии од Годишната програма за работа на ДЗР за 2018 и 2019 година, преземени се мерки по 789 препораки или постапувањето по препораките е 76,6%.

Како резултат на активностите од претходниот Твининг, ДЗР има јасни препораки во однос на тоа што е потребно за развивање на квалитетна собраниска дискусија за ревизорските извештаи и каков треба да биде очекуваниот ефект од разгледувањето на ревизорските извештаи во Собранието. Овие препораки беа појдовна основа за изготвување на Твининг фишето за новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20.

Со цел подобрување на правната рамка за надворешна ревизија заради постигнување на уставна независност на ДЗР и зајакнување на финансиската и оперативната независност во согласност со меѓународните стандарди и најдобрите практики на ЕУ, во рамки на новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20, кој треба да започне во 2021 година, планирано е да се направи проценка на правната рамка за надворешна ревизија и да се дадат предлози за постигнување уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР. Приоритет и во наредниот период ќе биде ефективно завршување на постапката на регулирање на уставноста на Државниот завод за ревизија и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, како и воспоставување на редовен и ефективен механизам за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на Република Северна Македонија по примерот на европските практики.

Со новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20, планирано е да се направи проценка на правната рамка за надворешна ревизија и да се дадат предлози за постигнување уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР. Во моментот се очекува земјите членки на ЕУ да достават проектни предлози кои ќе бидат оценети согласно Прирачникот за твининг проекти. Се очекува Твининг проектот да започне во 2021 година, во траење од 24 месеци.

4. Процена на спроведувањето на Акцискиот план за 2020 година

4.1. Приоритет 1: подобрена фискална рамка

Мерка 1: подготовка, усвојување и спроведување фискални правила

Воспоставувањето фискални правила и Фискален совет со цел зајакнување на фискалната одржливост на среден рок ќе се регулира со Законот за буџетите.

Нацрт-законот за буџетите е во процес на конечно читање и прецизирање од страна на МФ, пред почетокот на процесот на јавна консултација планиран за четвртиот квартал од 2020 година, преку објавување на Нацрт-закон за буџетите во Единствениот национален електронски регистар на прописи на Република Северна Македонија - ЕНЕР.

Мерка 2: Зајакнување на проектирањето

Со цел да се исполнат целите за зајакнување на проектирањето, во периодот јануари - август 2020 година, беа преземени следните активности:

Со цел зајакнување на административните капацитети на вработените од Одделението за проектирање и анализа во рамките на Секторот за јавни приходи и даночна и царинска политика, беа реализирани неколку обуки во соработка со Обединетиот виенски институт (IVI Виена) и Центарот за развој на финансиите (CEF Љубљана), поврзани со фискалната рамка и проектирање на приходите.

Исто така, во овој период започна да се спроведува новиот ЕУ-ИПА 2018 твининг проект *Подобрување на наплатата на приходите и даночна и царинска политика* започна со спроведувањето, каде што втората компонента *„Зајакнување на капацитетите на МФ за спроведување на анализа и предвидување на даночната политика“* е посебно наменета за зајакнување на капацитетот на проектирање на МФ. Во овој период, беа реализирани неколку работилници за модерна анализа на податоци (на пример кодирање во програмскиот јазик „R“, работење со алатката за подготовка на интерактивни извештаи „Rmarkdown“, итн.) и практични примери за како да се преземаат групи со големи податоци од Интернет (на пример, годишна макро-економска база на податоци на Генералниот директорат за економски и финансиски работи на Европската комисија - ЕКФИН, итн.).

Создавањето на нов модел за микросимулација во програмскиот јазик „R“ што започна во третиот квартал од 2019 година, продолжува со активности на твининг-проект, каде што главната цел е да се надоградат тековните модели за

микросимулација „R“ за директно и индиректно оданочување во модел заснован на агент со динамична компонента за ефекти во однесувањето помеѓу агенти. Со цел да се постигне ова, во август 2020 година, Управата за јавни приходи обезбеди податоци за микросимулација поврзани со директно оданочување и активностите може да продолжат и во наредниот период, како што е планирано во Акцискиот план (Roll-up Action Plan) на твининг проектот.

Покрај тоа, во областа на микросимулација, Светската банка обезбеди обука во програмскиот јазик “Python“ и платформата „GITHUB“, каде главниот фокус беше ставен на тоа како да се дизајнира моделот, како да се постават фактори за раст, да се подготват реформи, да се спроведат разни реформи во моделот за процена на приходите и ефектот на дистрибуцијата. Обуката во оваа област ќе продолжи во септември 2020 година.

Во наредниот период, до крајот на 2020 година, во согласност со Акцискиот план за прикажување на твининг проектот, треба да се реализираат неколку активности и резултати, особено: извештај за процена на даночните трошоци и даночниот јаз, обука за користење на моделот за микросимулација на даночната корист за Европската унија - EUROMOD, подобрување на проектирањето со методите за тековно предвидување, итн.

Понатамошен развој на макроекономскиот модел (П1М2А4)

Набавката на дополнителна лиценца на статистичкиот софтвер EViews е реализирана во втората половина на 2019 година, а е финансирана со средства од државниот буџет.

Макроекономскиот модел што беше создаден за време на твининг проектот на ЕУ „Зајакнување на капацитетот на МФ за макроекономска анализа и креирање политики“ е функционален и функционира. Сепак, МФ бара начини за негово понатамошно развивање. Нашата првична намера беше да користиме одредени дезагрегирани квартални податоци за националните сметки кои требаше да бидат објавени од ДЗС. Но, имајќи предвид дека нивното објавување беше одложено од Државниот завод за статистика, Секторот за макроекономска политика во МФ веќе започна со понатамошен развој на моделот со примена на различни методи за квартална дистрибуција на податоците за националните сметки, и со повторно проценување на страната на понудата на моделот, со користење на знаењето стекнато во рамките на твининг проектот на ЕУ „Зајакнување на капацитетот на Министерството за финансии за макроекономска анализа и креирање политики“ и последователните мисии во рамките на твининг проектот на ЕУ „Зајакнување на среднорочното буџетирање за ефективно управување со јавните финансии“. За таа цел, сметаме дека не е потребна техничката помош што беше претходно планирана за оваа активност.

Мерка 3: Зголемена достапност на податоци за подобро проектирање на БДП

Оваа мерка ќе се реализира како дел од Компонентата 1: Понатамошно усогласување со стандардите на ЕУ во полето на макроекономската статистика во рамките на проектот Подобрување на производството и дисеминација на статистиката, финансиран во рамките на ИПА 2017.

Во периодот од 20 јануари до 24 јануари 2020 година беше спроведена една мисија, а реализирани беа следните активности:

- ✓ Анализа на вработувањето и платени работни часови врз основа на барањата на ЕСС; направени се квартални и годишни податоци.
- ✓ Дискусија за тековната состојба при составувањето и трансмисија на податоците за националните сметки за бруто - инвестиции и промените во залихите - извори на податоци, покриеност, идентификување на недостатоци во проценките на промените во залихите; обележување на тековниот инвентар, подобрување на проценките за промените во залихите.
- ✓ Анализирани се и разгледани главните извори на податоци што се однесуваат на податоците на БДП според доходовниот метод, вработеност и изработени/платени работни часови врз основа на барањата на ЕСС 2010. Во меѓувреме, се разгледаа и анализираа достапните информации од ДЗС (Одделение за пазар на труд - код по код од базата на податоци, со цел да се подготви релевантен модел за БДП според доходовен пристап).
- ✓ Активности започнати во врска со: подобрување на кварталните податоци на БДП и дополнителни податоци според Рег 549/2013 ЕСС 2010 година, Програма за трансмисија на податоци во Анекс Б - на пр. вклучувајќи го и БДП според доходовен пристап, вработеност и платени работни часови, продуктивност на трудот, промени во залихите и бруто инвестиции. ЕСС 2010 DTP за табели: 0110, 0111 и 0303.

4.2. Приоритет 2: мобилизација на приходите

Мерка 1: Зајакната законска рамка за приходите, усогласена со законодавството на ЕУ

Оваа мерка ќе се спроведува со твининг поддршка во рамките на ЕУ-ИПА 2018 твининг проектот „Подобрување на наплата на приходи и даночна и царинска политика“. Поконкретно, Компонентата 1 од твининг проектот е поврзана со

усогласување на даночното и царинско законодавство со законодавството, стандардите и најдобрите практики на ЕУ.

Проектот започна на 21 јануари 2020 година и ќе се спроведува во следните 36 месеци со твининг партнери од Австрија и Хрватска.

Проектните активности поврзани со усогласувањето на даночното и царинското законодавство започнаа во мај 2020 година. Досега, во рамките на оваа компонента, беа реализирани 5 работилници, од кои 4 работилници беа поврзани со гап анализа на националните законодавни одредби во областа на: данок на додадена вредност, акцизи, даночна постапка и царински законик, во споредба со најновото законодавство на ЕУ и најдобрите практики и една работилница за образложување на писмените препораки за подобрување на Законот за акцизи.

Заради моменталната ситуацијата со пандемијата предизвикана од Коронавирусот (Ковид-19), работилниците беа спроведени преку видео конференција.

Во следниот период, до крајот на 2020 година, планирана е реализацијата на следниве активности: спроведување гап анализа на преостанатите национални закони, како што се персонален данок на доход, данок на добивка, данок на имот и царински мерки за заштита на правата на интелектуална сопственост; образложување на писмените препораки за подобрување на Законот за данок на додадена вредност и Царинскиот законик; подготовка на Извештаи за нормативната рамка за суспендирање на автономни царински стапки, поволен тарифен третман на стоки за крајна употреба, гаранции за царински долг и отпишување на ненаплатени побарувања, царински надоместоци и за подготовка и усогласување на Царинскиот закон (нов Царински закон на Унијата) и подзаконски акти со законодавството на ЕУ.

Мерка 2: подобрени даночни и царински услуги и постапки

Во врска со спроведувањето на проектните активности на Програмата за модернизација и Стратешкиот план на УЈП, беше постигнат следниот напредок:

Во периодот од 1.1.2020 година до 31.8. 2020 година, УЈП ги реализираше следните нови вработувања:

- 11 нови вработувања за неограничен временски период во постапка за преземање од други институции/мобилност;
- 29 нови вработувања за неограничен временски период според Јавен оглас 349/2019, во согласност со Годишниот план за вработување за 2019 година;

- 20 нови вработувања за определено време по Јавниот оглас 1/2020 до 31.12. 2020 година;
- 8 прераспределувања/хоризонтално со работното место на исто ниво со промена на статусот (од државни во даночни службеници) и
- 4 прераспределувања/хоризонтално со работното место на исто ниво.

Активностите за усвојување на Годишниот план за вработување на УЈП за 2020 година (со којшто се предвидени 100 нови вработувања и 100 нови прераспределувања) се привремено прекинати, како резултат на владината одлука за забрана на нови вработувања, ангажирања од јавниот сектор преку агенции за привремено вработување и нови договори за привремено вршење услуги до крајот на 2020 година, како една од мерките за намалување на расходите.

Проектот финансиран со ИПА 2/ЕУИФ 2014 „Развивање и реструктурирање на работните процеси за новиот даночен интегриран ИТ систем“ официјално заврши на 31 јануари 2019 година со кој беа реализирани следните резултати: моделирани деловни процеси ((BPM2) кои го покажуваат шаблонот на глобалните деловни процеси што треба да се реструктурира и интегрира во новиот ИТ систем („ТО-ВЕ“ систем), техничката спецификација за хардверот и софтверот за новиот интегриран ИТ систем и контрола на квалитетот - техничка поддршка за спроведување.

Набавката на алатката за моделирани работни процеси (BMP) (софтвер и лиценци) беа неуспешно завршени, бидејќи немаше економски оператор кој ги исполнува критериумите. Постапката треба да се повтори во наредниот период.

Во однос на софтверот за новиот интегриран даночен ИТ систем и техничка поддршка за контрола на квалитет при поставувањето на софтверот, на 2/7/2020 година, Делегацијата на Европската Унија достави известување (како одговор на дописот од УЈП од 30/6/2020 година, адресирано до Делегацијата на Европската Унија). Во дописот е наведено дека Делегацијата на Европската Унија не е сигурна дека финансирањето на фрагментирани модули на сегашниот систем на УЈП ќе доведе до постигнување на стратешките цели дефинирани со Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии (2018-2021 година) и затоа се предлага да се продолжи со финансирање на имплементацијата на преостанатите потребни модули од сопствените ресурси на УЈП. УЈП со поддршка на Министерството за финансии е во процес на барање на донатори за останатите модули.

Реконструкцијата на ИТ систем салата во Генералната дирекција во Скопје е во завршна фаза и се очекува да биде целосно завршена до крајот на 2020 година.

Во врска со надградбата на постојните ИТ потсистеми и опремата на УЈП, одржување, лиценци, итн., постигнат е следниот напредок:

- Надградба и одржување на е - персонален данок на доход. Се спроведува надградбата. МПИН во тек, спроведен ПДД - ДБ, спроведен модул, поврат/пренасочување - но реализацијата на процесот е во тек.

- Започна надградбата и одржувањето на е-даноци.

- Подготвена е спецификација на функционалните барања за новиот ИТ модул за управување со долг.

УЈП е една од корисниците на новиот ЕУ-ИПА 2018 твининг проект „Подобрување на наплатата на приходи и даночна и царинска политика“, што започна во јануари 2020 година. Всушност, компонента 4 *Подобрени оперативни и административни капацитети на Управата за јавни приходи за спроведување на националното законодавство, ИТ услугите и постапките* на овој твининг проект, е конкретно наменета за зајакнување на капацитетите на УЈП.

Од крајот на август 2020 година, започнаа 5 активности, поврзани со наплата на даноци, поврат на ДДВ, автоматска размена на податоци, модернизација на УЈП и професионални и етички стандарди. 26 застапници на УЈП учествуваат во активностите. Поради здравствената и економска криза предизвикана од пандемијата на Коронавирусот, активностите од проектот беа организирани и спроведувани онлајн.

Во овој период, беа усвоени следните акти и прописи поврзани со царинското работење:

- На 1 април 2020 година, Владата на Република Северна Македонија донесе Уредба со законска сила за примена на Законот за акцизите во вонредна состојба (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 86 од 1.4. 2002 година), во која се пропишува дека приватните здравствени установи, аптеките и производителите на лекови, помошни лековити средства и средства за дезинфекција, кои се иматели на одобрение за повластен корисник треба да поднесат гаранција за обезбедување на плаќање на акцизниот долг што може да настане за акцизните добра кои се наоѓаат во постапка на акцизно одложување заклучно со 30 јуни 2020 година. Во согласност со горенаведеното, Царинската управа ги извести имателите на одобренија за повластено користење на етил алкохол наменет за медицински цели и производство на средства за дезинфекција наменети за борба против Коронавирусот (Ковид-19), дека се продолжува обврската за доставување гаранции за обезбедување акцизен долг до 30 јуни 2020 година.

- На седницата одржана на 24 април 2020 година, Владата на Република Северна Македонија, во согласност со член 58 став 1 од Законот за заштита на населението од заразни болести (Службен весник на Република Македонија, бр. 66/04, 139/08, 99/09, 149/14, 150/15 и 37/16) донесе Одлука за дополнување на Одлуката за мерки за спречување на внесување и ширење на Коронавирусот (Ковид-19), со која се дозволува извоз на средства за дезинфекција: сапуни со или без површинско активни средства со дезинфициенси со тарифна ознака 3401, препарати (за миење, перење, чистење и гелови) на база на површинско активни средства со тарифна ознака 3402, тоалетни препарати со дезинфекциони средства со тарифна ознака 3307 90 00 00, мешаници на хемиски соединенија со тарифни ознаки 3824 99 92 00, 3824 99 93 00 и 3824 99 96 00, и неденатуриран етил алкохол со содржина на алкохол 80% vol или повисока со тарифна ознака 2207 10 00 00, од страна на економски оператори и производители од Република Северна Македонија, доколку при секој извоз извозникот и производителот мора да приложат изјава кон царинската декларација со која тврдат дека во секој момент во магацинот односно складовите располагаат со 30% од просечното дневно производство на средства за дезинфекција, која количина е наменета исклучиво за потребите на домашниот пазар.
- На 14 мај 2020 година, Владата на Република Северна Македонија донесе Уредба со законска сила за примена на Законот за акцизите во вонредна состојба (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 125/2020), според која рокот за поднесување гаранција за обезбедување на плаќање на акцизниот долг што може да настане за акцизните добра кои се наоѓаат во постапка на акцизно одложување се продолжува до 31 декември 2020 година. Царинската управа соодветно ги извести приватните здравствени установи, аптеките и производителите на лекови, помошни лековите средства и средства за дезинфекција, иматели на одобренија за акцизно повластено користење.
- На 21 мај 2020 година, Владата на Република Северна Македонија донесе Уредба со законска сила за примена на Законот за акцизите во вонредна состојба (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 105/2020), во врска со новите износи на акциза за одделни енергенти - нафтени деривати, начинот на пресметка на износот на акцизата, како и за рокот за попис на затечени залихи на енергенти, подготовка на записник и поднесување на записникот до надлежниот царински орган и роковите поврзани со плаќањето на разликата на акцизата при зголемување на акцизата на енергентите. Царинска управа навремено ги извести сите

економски оператори - производители, увозници, трговци со нафтени деривати.

- Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 7 април 2020 година, во согласност со член 19 став (7) од Царинскиот закон, усвои Одлука за мерка за укинување на увозната давачка - царинската стапка за свинско месо и свинско сало исчистено од месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени за периодот до 31.12.2020 година.
- За да се обезбеди подобро регулирање на трговијата, во услови на вонредна состојба и мерки за спречување на ширење на коронавирусот, воведени се "зелени" приоритетни коридори за Западен Балкан, обезбедувајќи приоритетен пристап на стоките наведени во приоритетната листа, подготвена од државите членки на ЦЕФТА. Во согласност со член 7 став 4 од Законот за Царинска управа, во април 2020 година, Царинската Управа усвои Упатство за движење на стоките преку зелени коридори во рамките на ЦЕФТА, за да се појасни како приоритетните стоки ќе се движат преку зелените коридори.
- Во врска со ова, во согласност со член 7 став 4 од Законот за Царинска управа, во април 2020 година, Царинската управа донесе ново Корисничко упатство за оперативно користење на SEED системот, во врска со постапките за обезбедување брз проток на пратките со основни стоки во рамки на зелените коридори, со цел да се забрза трговијата со основни стоки (како што се храна, храна за животни и лекови и медицинска опрема), преку следниве царински гранични премини кои се наоѓаат на приоритетните зелени коридори: Царинска испостава Автопат - Табановце, Царинска испостава Блаце и Царинска испостава Кафасан.
- Во согласност со Одлуката за изменување на Одлуката за мерки за спречување на внесување и ширење на коронавирусот (Ковид-19) (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 92/20), наместо забрана за извоз, се ограничува извозот на заштитни маски од страна на економски оператори и произведувачи од Република Северна Македонија. Ова значи дека економските оператори, производителите или увозниците смеат да извезуваат заштитни маски од хартија, целулозна вата или целулозни влакна со тарифна ознака 4823 90 85 и пластични маски со текстилен филтер со тарифна ознака 6307 90 98 00, при што при секој извоз, кон царинската декларација се приложува изјава дека во секој момент во магацините односно складовите располагаат со 20 проценти од просечното

дневно производство на заштитни маски, која количина е наменета исклучиво за потребите на домашниот пазар.

- Во согласност со Одлуката со која се изменува Одлуката за ограничување на извозот на пченица и брашно од пченица, објавена во Службениот весник на Република Северна Македонија, бр. 90/2020) наместо забрана за извоз, извозот на пченица и брашно од пченица се ограничува во висина од 70% од вкупно произведената количина на пченица и брашно од пченица во претходниот месец. Ограничувањето ќе се спроведува по пат на издавање дозволи од Министерството за економија, преку едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки - ЕХИМ, под име на лиценца E004 ME.

Под македонско претседателство со ЦЕФТА поткомитетот за царини и потекло на 14 мај 2020 година, Царинската управа организираше, преку видео конференција, 19-ти состанок на претставниците на царинските управи и министри од земјите на ЦЕФТА (Албанија, Босна и Херцеговина, Молдавија, Црна Гора, Србија и Косово), претставник на земјите на ЕФТА, директорот на Секретаријатот на ЦЕФТА, високи претставници на Европската комисија, Светска банка, Меѓународната финансиска корпорација и Транспортната заедница на ЕУ.

Според агендата на состанокот, делегатите разговараа за започнување на меѓународното признавање на Овластувањата за ОЕО во рамките на ЦЕФТА, што во голема мера ќе го олесни движењето на стоки за нашите економски оператори, ќе ги забрза царинските постапки, ќе ги намали трошоците и ќе ја зголеми нивната конкурентност. Делегатите разговараа и за воведување на заедничко официјално лого за ОЕО во ЦЕФТА (Овластен економски оператор во ЦЕФТА). Во врска со тековното функционирање на зелените коридори, делегатите разговараа за можноста истите да се применуваат и за стоките на овластените економски оператори и за расипливата стока. Агендата исто така вклучуваше дискусии за Конвенцијата за потекло на стоките - ПЕМ Конвенцијата (Регионална конвенција за пан-евро-медитеранските преференцијални правила за потекло) и склучувањето на договори за слободна трговија со ЕУ, што ќе биде одлично олеснување за нашите економски оператори и истите ќе ги направи поконкурентни, особено оние што извезуваат во земјите-членки на ЕУ и ПЕМ-зоната. Земајќи ја предвид моменталната состојба со кризата предизвикана од Коронавирусот, се дискутираше за развојот на е-трговија меѓу земјите на ЦЕФТА, што во иднина ќе биде од особено значење за економските оператори во трговијата во регионот на ЦЕФТА, како и со земјите од ЕУ и ЕФТА. Поради изразеното задоволство со сегашната соработка во рамките на SEED системот (систем за размена на податоци помеѓу ЦЕФТА земјите), беше

договорено со можност за размена на pre-arrival информации, односно информации пред пристигање на стоката со ЕУ земјите.

Почнувајќи од 1 април 2020 година, царинската постапка за извоз преку новиот софтвер е целосно без хартија, односно покрај тоа што царинската декларација е без хартија, сите придружни документи (фактура, ЦМР) се доставуваат и по електронски пат - без хартија. Пилот постапката за целосно бесхартиен увоз ќе започне ова лето, така што до крајот на 2020 година, сите царински постапки ќе бидат целосно бесхартиени.

Со влегувањето во сила на Одлуката бр. 1/2019 на Мешовитиот комитет на ЦЕФТА (на 1.4.2020 година) за воведување постапка за меѓусебно признавање на националните програми за ОЕО, Република Северна Македонија преку Царинската управа е првата земја во регионот на ЦЕФТА што поднесува официјално барање за започнување на процесот за меѓународно признавање на издадените одобренија за Овластен економски оператор за царински поедноставувања и за безбедност и сигурност.

Статусот на овластен економски оператор е меѓународно призната ознака за квалитет која покажува дека економските оператори во Република Северна Македонија (производители, извозници, увозници, шпедитери, транспортери) се безбедни и сигурни во меѓународниот синџир на снабдување и дека нивните царински контроли и процедури се ефикасни и усогласени.

Придобивки од поседување на овластување за ОЕО се повеќекратни и директни и индиректни. Директните придобивки вклучуваат: поголема ефикасност во сопствен внатрешен систем и процеси, претходно известување во случај на селекција за царинска контрола, полесен пристап до царински поедноставувања, приоритетен третман доколку е селектиран за контрола, можност ОЕО да побара друго место за контроли и зголемена соработка со царинските органи, но и други државни органи. Индиректните придобивки вклучуваат: намалени безбедносни и сигурносни инциденти, намалени кражби и загуби, односно заштита на производи, објекти, опрема, информации и ресурси од кражба, употреба на лого што е корисно како маркетиншка алатка, сигурен и доверлив деловен партнер.

Со постапката на меѓународно признавање, практично, доколку една македонска компанија има статус на меѓународно признаен ОЕО, при извозот на стоки во која било земја на ЦЕФТА, таа ќе има третман на „домашна“ компанија, како компаниите на земјата-домаќин. Истиот третман ќе го имаат и ОЕО при увозот во Република Северна Македонија. Во рамките на македонското претседателство со ЦЕФТА Поткомитетот за царини и потекло на стоки, започнати се иницијативи овој процес на меѓусебно и меѓународно признавање да важи и со земјите-членки на ЕУ.

- За да го зајакне својот административен капацитет, Царинската управа ја ревидираше и ажурираната верзија на курсот за е-учење - Закон за царини на ЕУ - Преглед.
- Беа објавени упатства за царински прашања поврзани со вонредна состојба поради коронавирусот (Ковид-19). Како резултат на кризата поради пандемијата предизвикана од Коронавирусот (Ковид-19), настанаа прашања во врска со примената на царинските прописи во процесот на донесување одлуки, царинските постапки и царинските формалности, како и примената на постапките поврзани со акцизна стока, особено во областа на третман на етил алкохол за здравствени установи и производители на средства за дезинфекција. За одредени случаи, постојат постојни одредби во царинските и акцизните прописи, кои обезбедуваат соодветни решенија што се применуваат во овие исклучителни околности. Целта на овој документ во овој период на криза е да понуди насоки на засегнатите страни, со практични решенија што произлегуваат од постојната законска рамка.

Со оглед на можноста за понатамошно развивање на кризата и потребата за решавање дополнителни прашања што можат да се појават, овој документ ќе биде дополнет и изменет по потреба.

Владата на Јужна Кореја со грант од 700.000 евра ќе го поддржи подобрувањето на капацитетите во македонската царинска управа, особено во областа на брзи пратки, откривање нелегални финансиски текови, како и анализа на ризик во е-трговија. На 2 јуни 2020 година, беше организиран воведен состанок за лансирање на проектот, на кој присуствуваа Генералниот директор на Царинската управа Ѓоко Танасоски, тогашната Министерка за финансии Нина Ангеловска и делегација од Царинската управа на Јужна Кореја. Царинската служба е една од клучните агенции одговорни за непречено одвивање на меѓународната трговија и трговијата со стоки, поради што поддршката што Царинската управа ќе ја добие во областа на е-трговијата, која растеше и се развиваше ширум светот, особено сега во новите услови на криза предизвикани од Коронавирусот, е од особена важност. Таквиот пристап директно влијае на растот на микро, малите и средните претпријатија, во смисла на поширок пристап до странските пазари преку намалување на влезните бариери и намалување на оперативните трошоци. Размената на искуството со Царинската управа на Јужна Кореја во овој домен ќе придонесе до воспоставување рамнотежа помеѓу олеснетата и забрзана испорака на пратки, но во исто време и зголемена наплата на буџетските приходи од овој вид трговија.

Во јуни 2020 година се одбележува една година од лансирањето на Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД) како

предуслов за понатамошен развој на дигитални решенија и услуги, значително поедноставувајќи ја работата на сите учесници во царинската и надворешно-трговската постапка во ефикасно и модерно царинско окружување. Спроведувањето на Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи ги намали трошоците на економските оператори и го олесни спроведувањето на договорите за слободна трговија. Со примена на електронски постапки, заштедата на годишно ниво се проценува на повеќе од 4 милиони евра. Од воведувањето на СОЦДАД околу 60% од вкупниот извоз во Република Северна Македонија се одвива преку поедноставени царински постапки, што практично значи дека два од три камиони извозот го вршат без доаѓање на царински терминал, со што веќе немаат трошоци за царински терминал, ниту трошоци за празници или неработни денови, имајќи во предвид дека системот работи 24 часа, 7 дена во неделата.

Според ЕУ ИПА твининг проектот Подобрување на наплатата на приходите, даночните и царинските прописи, 6 онлајн работилници се завршени во периодот на известување, во различни области и според следниве активности:

- Подготовка на правна документација и подзаконски акти за управување со отпад
- Подготовка на техничка спецификација за ИТ системи (НКТС - ФАЗА 5)
Усогласеност со законодавството на ЕУ - акцизни давачки со акцент на тутунски производи
- Усогласеност со законодавството на ЕУ - Данок на додадена вредност - ДДВ
- Усогласеност со националниот царински закон со Царинскиот законик на Унијата
- Усогласеност на царинските и акцизните ИТ системи со законодавството на ЕУ, царинење на поштенски и брзи пратки

На настаните присуствуваа учесници од Министерството за финансии, Управата за јавни приходи, Министерството за животна средина и просторно планирање и Царинската управа, односно 45 вработени во Царинската управа присуствуваа на горенаведените настани во вид на обука.

4.3. Приоритет 3: планирање и буџетирање

Мерка 1: зајакнато програмско буџетирање и подобрени информации за проектите

Мерка 2: Подобрување на среднорочното буџетско планирање

Мерка 3: ревидиран Закон за буџетите во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ

Одржувањето на целокупната фискална дисциплина на среден рок е еден од приоритетите во процесот на планирање и буџетирање, што ќе резултира со: i) среднорочна фискална консолидација; ii) распределба на ресурси заснована на програмите и вклучените програмски показатели; и, iii) Среднорочна буџетска рамка која служи како веродостоен водич за идната распределба на буџетските средства за секој буџетски корисник.

Мерките спроведени во рамките на овој приоритет се насочени кон зајакнување и подобрување на програмското буџетирање, обезбедување подобрен информации за проектите и продолжување на процесот на воведување сеопфатна среднорочна буџетска рамка (СБР). Програмското буџетирање ќе им овозможи на буџетските корисници да управуваат со своите буџети во согласност со политиките и приоритетите во нивните институции. Проектните активности се насочени кон дефинирање структура за сеопфатно програмско буџетирање. Ова вклучува развивање и дефинирање структура на програми и потпрограми со клучни резултати од нив.

Освен тоа, користењето унифициран пристап за проценка и избор на предлозите за проекти за јавни инвестиции и подобрувањето на организациските аспекти би овозможиле поттранспарентно спроведување на проектите.

Воведувањето сеопфатна Среднорочна буџетска рамка (СБР) е клучната алатка за планирање во насока на поврзување на среднорочните буџетски одлуки со оние што се утврдени за таргетите за дефицитот и долгот. Покрај тоа, веродостојно планирање на Буџетот на среден рок е од клучно значење во подготвувањето среднорочна фискална политика. Најпрво е потребно веродостојно основно сценарио на расходи на среден рок, така што ќе може да се проценат новите иницијативи за финансирање или можните намалувања на расходната страна.

Сите горенаведени мерки со активности и подактивности во рамките на приоритетот 3, кои се планирани во Акцискиот план за 2020 година, се тесно меѓусебно поврзани со подготовката на новиот Закон за буџетите и воспоставувањето на нов интегриран информациски систем за управување со финансии (ИИСУФ).

Законот за буџетите е законска рамка во која се дефинира системот за управување со јавни финансии во Северна Македонија – тој е главниот закон со кој се дефинира опфатот на централната власт и на општата влада во земјата. Законот за буџетите е основен правен акт со кој се регулира целокупниот буџетски процес,

вклучувајќи ги главните учесници во буџетскиот процес, постапката за подготовка и усвојување на Буџетот, извршувањето на Буџетот и завршната сметка за извршување на Буџетот, управувањето со буџетските распределби на средствата и подготовката на Среднорочната фискална стратегија.

Новиот Закон ќе биде во согласност со подобрувањата на системот за УЈФ, со цел да се обезбеди рамка за спроведување здрава, предвидлива и одржлива фискална политика и зголемување на буџетската дисциплина и одговорност. Новиот механизам на законот содржи:

- i) воспоставување фискални прави и институционализација на фискалниот совет;
- ii) Објавување регистар на субјекти од јавниот сектор;
- iii) Подобрување на процесот на среднорочна фискална стратегија, подготовка на основно сценарио и нови иницијативи; и
- iv) Подобрување на транспарентноста (поднесување податоци за јавни претпријатија, единици на локална самоуправа)
- v) Воспоставување интегриран информациски систем за управување со јавните финансии.

Новиот закон треба да биде во согласност со подобрувањата планирани во системот за управување со јавните финансии, со цел да се обезбеди рамка за здрава, предвидлива и одржлива фискална политика и зголемена буџетска дисциплина и отчетност.

Активностите поврзани со подготовката на новиот Закон за буџетите кои започнаа во 2018 година, продолжија во 2019 и 2020 година. По коментарите добиени од Светската банка, ММФ и Делегацијата на ЕУ, во текот на 2020 година. Министерството за финансии поддржано од експерти од Светска банка, финансирано од Владата на Обединетото Кралство, интензивно работеше на финализирање на нацрт-верзијата на новиот Закон за буџетите, подготвувањето на предлози за одредени области вклучени во законот (среднорочна фискална стратегија, структура на буџетските документи, организациска структура, регистар за субјектите од јавниот сектор, фискални правила). Во моментот, Нацрт-законот за буџетите е во процес на конечно читање и прецизирање од страна на надлежните вработени во МФ, пред почетокот на процесот на јавна консултација. МФ планира да го спроведе процесот на јавна консултација во четвртиот квартал на 2020 година, преку објавување на Нацрт-законот за буџетите во Единствениот електронски регистар на прописи на Република Северна Македонија - ЕНЕР и последователно, да го достави законот до Владата за негово усвојување.

Владата ја усвои среднорочната Фискална стратегија за периодот 2021-2023 година во јули 2020 година. Во процесот на подготовка на документот, преку веб-

базираниот систем Е-циркулар, МФ им даде инструкции на буџетските корисници да ги изготват нивните основни сценарија (насоките беа доставени со циркуларно писмо). Откако МФ ќе го воспостави ИИСУФ и по усвојувањето на новиот Закон за буџетите, оваа активност ќе стане стандардна постапка во согласност со законот.

Во Фискалната стратегија за периодот 2021-2023 година, проектираните приходи на буџетот на општата власт, како % од БДП, се планирани да изнесуваат 32.2% во следните три години. Како резултат на континуитетот во спроведувањето на дисциплинирана буџетска политика и зајакнатата контрола на јавните трошоци, вкупните расходи на консолидираниот буџет во периодот 2021-2023 година се планирани да се намалат од 35.5% во 2021 година на 34.1% во 2023 година. Како резултат на тоа, и во согласност со постепената фискална консолидација, буџетскиот дефицит на општата власт ќе се намали од 3.2% од БДП во 2021 година на 2.2% од БДП во 2022 година и на 2% од БДП во 2023 година.

Усвоената Фискална стратегија за периодот 2021-2023 година, покрај податоците за вкупните приходи и расходи на годишно ниво, прикажува нови податоци за финансиското работење на јавните претпријатија и акционерските друштва на централно ниво, особено податоци за реализација на финансискиот план во К1, 2020 година и податоци за висината на капиталните инвестиции изразени преку инвестиционите програми на јавните претпријатија и акционерските друштва. Понатаму, податоците за реализација на финансиските планови на јавните претпријатија и акционерските друштва ќе се објавуваат на квартално ниво на банер на веб-страницата на МФ, наменет за истото.

Покрај тоа, во текот на 2020 година, МФ, во соработка со Светската банка, Владата на Обединетото кралство и ЕУ (преку планираниот ИПА 2018 твининг проект, Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола), ќе продолжи да работи на подготовка на спроведувањето на законската регулатива - подзаконските акти, насоките, прирачниците, итн. - насочени кон операционализација на Законот за буџетите и понатамошни подобрување на системот за УЈФ. Активностите поврзани со програмското буџетирање ќе се спроведуваат како дел од процесот за подготовка на методологијата и насоките за програмско буџетирање. Активностите планирани во рамките на *Компонента 1: Поддршка за имплементација на новиот Закон за буџетите* обезбедена преку ЕУ - ИПА 2018 твининг проектот *Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола*, кои започнаа во февруари 2020 година, беа паузирани поради пандемијата предизвикана од коронавирусот (Ковид-19), но нивното спроведување ќе продолжи од септември/октомври 2020 година.

Како одговор на барање на Владата, во координација со Министерството за финансии (МФ), од 21 јануари до 4 февруари 2020 година, тим од експерти од

одделот за фискални прашања на Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Светска банка, и Европскиот суд на ревизори, ја спроведоа Процената за управување со јавните инвестиции, чија цел беше да се оцени квалитетот на практиките за управување со јавните инвестиции (фокусот е ставен на инфраструктурните проекти).

Спроведувањето на техничката мисија, обезбедувањето на податоци побарани од тимот експерти на ММФ и организацијата на технички состаноци со националните институции беше координирано од Министерството за финансии - Секторот за меѓународни финансиски односи и управување со јавен долг. Во процената учествуваа сите министерства и други институции, регулаторни тела и претпријатија во државна сопственост кои спроведуваат инфраструктурни проекти.

Целите на мисијата беа: (i) проценување ја рамката за управување со јавни инвестиции во Северна Македонија; (ii) пружање помош на властите при подготовката на стратегија за реформи и приоритизиран акционен план за зајакнување на управувањето со јавни инвестиции; и (iii) препорачување на дополнителни области за техничка поддршка што можат да бидат обезбедени од Секторот за фискални прашања или други развојни партнери.

Конечниот извештај од Процената за управување со јавни финансии беше доставен од ММФ на Министерството за финансии на 28 април 2020 година.

Извештајот го проценува квалитетот (институционалната поставеност и ефективноста) на таканаречените Институции за управување со јавните финансии во трите главни фази од инвестицискиот циклус: планирање, алокација и спроведување, идентификување наоди и давање препораки за подобрување на рамката за управување со јавните инвестиции

Врз основа на дадените препораки, ММФ предложи детален Акциски план содржан во Анекс I од Извештајот. Тој дава приоритет на препораките, предлага рокови за имплементација (по години, од 2020 до 2023 година), ги идентификува органите за спроведување и предлага даватели на техничка помош за развој на капацитетите.

Врз основа на Акцискиот план предложен во Извештајот од процената на управување со јавни финансии, Министерството за финансии моментално подготвува Нацрт - акциски план за спроведување на препораките, што ќе ги опфати активностите во првите две години - 2020 и 2021 година, кој треба да го усвои Владата.

Министерството за финансии предвиде во новата функционална анализа што треба да се спроведе од 2021 година, формирање нова организациона единица во рамките на Секторот за меѓународни финансиски односи и управување со јавен долг, која ќе биде надлежна за задолженија поврзани со јавни инвестиции. Всушност, во согласност со препораките на ММФ дадени во извештајот, ќе се појават нови функции за МФ во областа на УЈФ кои во моментот не се вршат (нема стручност и персонал), во областа на процена и следење на јавните инвестиции - инфраструктурни проекти и процена на фискалните ризици за инфраструктурните проекти. Во однос на подобрување на капацитетите на лицата кои ќе работат на управување со јавните инвестиции, МФ ќе има потреба од координирана техничка помош од ЕУ, ММФ и Светската банка.

Мерка 5: развиени капацитети за компилација на табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава

Оваа мерка ќе се спроведува како дел од Компонентата 1: Понатамошно усогласување со стандардите на ЕУ во полето на макроекономската статистика во рамките на проектот Подобрување на производството и дисеминација на статистиката, финансиран во рамките на ИПА 2017.

Во периодот 20-24.01.2020 година беше спроведена втората мисија за податоците за табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава (EDP) и соодветните прашалници.

Следниве активности беа направени:

- ✓ Анализа на квалитетот на изворите на податоци за табелите за прекумерен дефицит на секторот Држава и соодветните прашалници, методологија и временски распоред;
- ✓ Експериментална пресметка заснована на постоечката информација за составување прашалници поврзани со табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава 1.1, 1.2 и 3) - извори и временски распоред.
- ✓ Работа на подготовка на Меморандум за соработка помеѓу ДЗС, Министерството за финансии и Народната банка - рокови за доставување на достапните податоци меѓу институциите.
- ✓ Методолошко упатство за методите за табелите за прекумерен дефицит на сектор Држава, процедурите и изворите користени за составување на податоци за дефицит и долг и основните сметки на сектор Држава засновани на ЕСС 2010 се разгледани и дискутирани во детали.

4.4. Приоритет 4: извршување на буџетот

Мерка 1: спроведување нов интегриран информациски систем за управување со финансии (ИИСУФ)

Воспоставување на нови ефикасен и интегриран информациски систем за управување со финансии во Министерството за финансии (ИИСУФ) е една од клучните реформи во системот за управување со јавни финансии. Во текот на 2019 година, Министерството за финансии работеше интензивно на развивање функционални и технички услови за новиот ИИСУФ заедно со експерти од Светската банка преку проект финансиран од Обединетото Кралство. Како резултат, беше подготвена детална техничка спецификација, врз основа на која треба да се изготви тендерско досие и да се спроведе јавна набавка за новиот интегриран систем во текот на 2021 година.

Неодамна, Министерството за финансии заедно со ЕУ и Светска банка разгледаа опција за финансирање на ИИСУФ со средства од ИПА 2018 и заем обезбеден од Светската банка, при што Светската банка би била во својство на имплементатор на проектот. Имено, со оглед на искуството што го има Светска банка во спроведувањето на вакви проекти, неделивоста на набавката на вакви системи (ИТ системи), како и техничката помош што треба да се обезбеди за време на процесот на имплементација, Министерството за финансии претпочита овој проект да го спроведува Светската банка со цел да се искористи нивната стручност и поддршка во процесот на имплементација на ИИСУФ.

Мерка 2: зајакнување на контролата врз обврските

Објавувањето на збирни извештаи на квартална основа од евидентираните податоци за пријавените обврски во согласност со Законот за пријавување и евиденција на обврски (Службен Весник Бр. 64/18) се врши постојано. Извештаите за пријавените обврски ги објавуваат: субјекти, група на субјекти, вид на расходи и видови комитенти. Последните извештаи се објавени на веб-страницата на МФ со податоци за вториот квартал од 2020 година⁴.

Мерка 3: Зајакнување на управувањето со долг

⁴ <https://finance.gov.mk/mk/node/7317>

Последните измени на Законот за јавен долг (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 98 од 21 мај 2019 година) предвидуваат развивање на Стратегија за управување со јавен долг како посебен документ. Сепак, поради одложувањето на активностите за подготовка на Фискалната стратегија предизвикана од вонредната состојба со корона вирусот, се појави потреба за последователно одложување на активностите за подготовка и усвојување на Стратегијата за управување со јавниот долг. Оваа потреба произлегува од тесната поврзаност помеѓу активностите за подготовка на Фискалната стратегија и Стратегијата за управување со јавниот долг. Стратегијата за управување со долгот е во завршна фаза на подготовка и се очекува да биде усвоена од Владата во К4 2020 година.

Мерка 4: Зајакнување на системот за јавни набавки

Бирото за јавни набавки (понатаму: БЈН) го продолжи процесот на надополнување на примарното законодавство со соодветните подзаконски акти.

Во оваа насока, сите соодветни подзаконски акти кои произлегуваат од новиот Закон за јавни набавки ("Службен весник на Република Македонија", бр. 24/19) беа усвоени и објавени во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Покрај тоа, повеќето подзаконски акти што произлегуваат од новиот Закон за јавни набавки од областа на одбраната и безбедноста („Службен весник на Република Македонија“, бр. 180/19) беа усвоени и објавени во Службен весник на Република Северна Македонија, освен еден кој што се очекува да биде донесен.

Во насока на зајакнување на капацитетите на договорните органи и службените лица одговорни за јавни набавки, БЈН продолжи со организирање обуки, кои поради кризата предизвикана од корона вирусот, беа организирани како онлајн обуки. БЈН исто така организираше и спроведе дополнителни работилници за ревизори/претставници на ДЗР, со цел подобрување на стручноста и капацитетот на ДЗР во однос на новиот Закон за јавни набавки.

Во оваа насока, БЈН исто така подготви и објави на својата веб-страница ажурирани брошури и упатства, што соодветствуваат со новиот Закон за јавни набавки, како и често поставувани прашања, поврзани со имплементацијата на новиот Закон за јавни набавки.

Со оглед на тоа што БЈН е институција - корисник во твининг проектот Зајакнување на функциите за буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола, од експертите на Проектот, беше подготвен и доставен Извештај за процена на законодавството за јавни набавки во Северна Македонија, со препораки во врска со законодавството и зајакнување на капацитетите од областа на јавните набавки.

Започната е тендерската постапка за развивање платформа за е-пазар и е-каталози и систем за обработка на ДКЖН.

Понатаму, нова алатка за полесно означување на јавни договори поврзани со коронавирусот беше воведено во ЕСЈН. Оваа алатка обезбедува посебно обележување на известувањата за доделување договори за јавна набавка објавени на ЕСЈН за спроведените постапки со преговарање, кои се поврзани со кризата предизвикана од коронавирусот. Алатката ќе ја зголеми транспарентноста и пристапноста до податоците за договорите за јавни набавки поврзани со кризата.

Во овој период беа објавени огласи за сите работни места планирани со акцискиот план за 2020 година и овие постапки за вработување се сè уште отворени, заради парламентарните избори, освен едно ново вработување што е веќе реализирано.

Мерка 5: ефективен систем за ЈПП и концесии

Со цел усогласување на законодавството со релевантното законодавство на ЕУ во областа на концесии и јавно - приватно партнерство, односно транспонирање на Директивата 2014/23 / ЕУ за доделување договори за концесија, во 2019 година е обезбедена техничка помош од Светската банка во оваа област. Експертите на Светска банка, во соработка со Министерството за економија, извршија анализа врз законодавството и состојбата во оваа област и подготвија основна студија во декември 2019 година.

Во насока на воспоставување ефективен систем за јавно-приватно партнерство и концесии и законодавство во согласност со европското законодавство, во изминатиот период се одржаа неколку конференциски состаноци со експерти кои работеа на тесните грла во оваа област и ги усогласија ставовите по одредени прашања, пред сè во врска со системското регулирање и начин на регулирање, надлежностите што ќе произлезат од законот, фискалните импликации што ќе се појават во спроведувањето итн., земајќи го предвид искуството во оваа област во светот. Извештајот за правната анализа со препораки за законско регулирање на оваа област од страна на експертите на Светска банка е изготвен и доставен до Министерството за економија на крајот на јули 2020 година, врз основа на кој Министерството за економија започна со подготовка на законот.

Паралелно со ангажирањето на правни експерти во изминатиот период, се одржаа конференциски состаноци со ИТ експерти од Светска банка за анализа и развивање на техничките спецификации за воспоставување на Единствениот електронски систем за ЈПП, со модули потребни за да се обезбеди имплементација на целокупната постапка за доделување на договори поврзани со воспоставување на јавно - приватно партнерство од објавувањето до склучувањето на договорот, што ќе генерира регистар на склучени договори. Конечната техничката

спецификација ќе се подготви откако ќе се усвојат новиот закон и подзаконските акти, имајќи предвид дека основата за нејзино подготвување треба да биде содржана во самиот закон и подзаконскиот акт со кој ќе се регулира предметот.

Во исто време, на крајот на јули 2020 година, експертите од твининг проектот на ЕУ *Зајакнување на функциите за планирање на буџетот, извршување и внатрешна контрола* беа вклучени во целокупниот процес и подготвија Нацрт-анализа за законската рамка со препораки, што во моментов е во фаза на дискусија. Во наредниот период, по усогласувањето на ставовите и изборот на најсоодветен начин за регулирање на оваа област, ќе се изготви нацрт - текст на законот, кој понатаму треба да се разгледува и расправа од страна на меѓу-министерската работна група формирана за таа цел. Активностите на оваа меѓу-министерската работна група беа пролонгирана поради пандемијата на коронавирусот.

Во претстојниот период, работната група со помош на експерти од Светска банка и Твининг проектот на ЕУ ќе продолжи со активностите за изготвување на законот и подзаконските акти со цел да се постигне целосно усогласување со законодавството на ЕУ.

Мерка 6: изготвување сметки на општа влада во согласност со ЕСС 2010 (ESA 2010) и нивна достапност за креаторите на политики

Оваа мерка се спроведува како дел од Компонентата 1: Понатамошно усогласување со стандардите на ЕУ во областа на макроекономската статистика, во рамките на проектот Подобрување на производството и дисеминацијата на статистиката од ИПА 2017.

Во периодот од 20 јануари до 24 јануари 2020 година беше спроведена една мисија. Следните активности беа реализирани:

- ✓ Анализа на квалитетот на изворите на податоци за табела 25.
- ✓ Метод на компилација заснован на новите изведени информации, анализа на податоците, дискусија за експериментална пресметка заснована на постоечките информации за табела 25.
- ✓ Неколку извори на податоци и процедури за пресметка се анализирани и дискутирани во врска со разработката на Табела 25 врз основа на дефинициите и барањата на ЕСС 2010 година.

Мерка 7: зајакнување на услугите во областа на статистиката

Оваа мерка ќе се спроведува како дел од Компонентата 1: Понатамошно усогласување со стандардите на ЕУ во областа на макроекономската статистика,

во рамките на проектот Подобрување на производството и дисеминација на статистиката од ИПА 2017.

Во периодот јануари - август 2020 година, вработените во ДЗС во соработка со експертите од проектот работела на надградба на ИТ-околината. Во меѓувреме, дизајнот на системските интерфејси напредуваше.

Во март 2020 година, ИТ опрема беше доставена до ДЗС, како резултат на тендерската постапка за набавка на хардвер. Опремата е инсталирана во ДЗС. Сепак, еден дел се предвидува да биде инсталиран во Центарот за обновување од катастрофи во Прилеп, што сè уште не е направено бидејќи ДЗС сè уште чека на инструкции од Министерството за внатрешни работи (кое е одговорно за овој Центар).

4.5. Приоритет 5: транспарентно владино известување

Во февруари 2020 година, граѓаните на Северна Македонија имаат можност да се информираат за јавниот долг преку новата алатка за транспарентност javendolg.open.finance.gov.mk, подготвена од Министерството за финансии со поддршка од Меѓународниот републикански институт и УСАИД. Долгот, неговите движења по години, отплатата, исплатите за 2020 година и начинот на финансирање се детално прикажана на истата. Платформата опфаќа пет дела: јавен долг и неговите компоненти, движења на долгот по години, финансирање на јавниот долг во 2020 година, издавање на хартии од вредност и долгот на јавните компании за секоја од нив одделно, како и очекувано позајмување и отплата од страна на претпријатијата во 2020 година, се објавени на оваа платформа.

Во јуни 2020 година, пакетот податоци од порталот „Отворени финансии“ беше проширен со податоци за трансакции на општини во ист формат како и податоците за буџетските институции во рамките на Централниот буџет на Република Северна Македонија.

Финансиските показатели од финансиското работење на јавните претпријатија и трговските друштва на централно ниво, како дел од буџетската документација, се претставени за прв пат во рамките на Фискалната стратегија на Република Северна Македонија за периодот 2020-2022 година. Новата фискална стратегија на Република Северна Македонија за периодот 2021-2023 година, покрај податоците за вкупните приходи и расходи на годишно ниво, е дополнително подобрена со податоците за реализацијата во првиот квартал на 2020 година, како и податоците

за износот на капиталните инвестиции изразени преку инвестициони програми на јавни претпријатија и компании на централно ниво.

Имајќи ја предвид заложбата за поголема транспарентност и информирање на јавноста за работењето на јавните претпријатија и друштва на централно ниво, Министерството за финансии е во процес на воспоставување посебен банер во рамките на веб-страницата со цел прикажување на податоците за реализирање на финансиските планови на јавните претпријатија и друштвата на централно ниво на квартална основа, континуирано по истекот на одреден квартал во текот на годината.

Министерството за финансии останува целосно посветено на подобрување на фискалната транспарентност.

4.6. Приоритет 6: внатрешна контрола

Во 2020 година, продолжи спроведувањето на реформите планирани во Програмата за реформа на УЈФ за приоритет 6: внатрешната контрола продолжи, преку следните активности:

- Со цел да се зајакне раководната отчетност преку примена на систем за децентрализирано управување со јавни средства, ЦЕХ подготви пасош на индикатор „Процент на буџетски корисници кои применуваат систем за децентрализирано управување со јавни средства“.
- Со цел подобро следење на квалитетот на работата на одделенијата за внатрешна ревизија и зголемување на процентот на спроведени препораки за внатрешна ревизија, ЦЕХ подготви пасош на индикатор за пасош - „Процент на спроведени препораки за внатрешна ревизија“.

Во рамките на холандската билатерална поддршка и соработка со Националната академија за финансии и економија во 2020 година, продолжија следниве активности за процена на клучните активности за контрола во Министерството за труд и социјална политика:

- На 3 и 4 март 2020 година, се одржа работен состанок во Министерството за труд и социјална политика и Центарот за социјална работа - Скопје, каде што беа оценети имплементацијата на процесот „Право на детски додаток“ и „Право на гарантирана минимална помош“.

- Извештај за спроведената процена на финансиското управување и контрола во областа на правото на детски додаток и правото на гарантирана минимална помош беше поднесен од холандските експерти до ЦЕХ на 30 јуни 2020 година и беше доставен за коментари до Министерството за труд и социјална политика.

На 28 јануари 2020 година, Комитетот за следење на спроведувањето на политиката за внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор одржа втор состанок, на кој Извештајот за напредокот во спроведувањето на Стратегијата за ЈВФК (со Акцискиот план за периодот од 2019 до 2021 година) беше разгледан и усвоена за периодот јули - декември 2019 година.

На 31 јануари 2020 година, Комитетот за следење на спроведувањето на политиката за внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор го одржа својот трет онлајн состанок, на кој Извештајот за напредокот во спроведувањето на Стратегијата за ЈВФК (со Акцискиот план за периодот од 2019 до 2021 година) беше разгледан и усвоена за периодот јули - декември 2020 година.

Имплементацијата на мерките и активностите наведени во програмата за УЈФ и Стратегијата за ЈВФК е поддржано од ЕУ ИПА 2018 Твининг проектот *Зајакнување на функциите за планирање на буџетот, извршување и внатрешна контрола, во рамките на Компонента 2: Зајакнување на системот на јавна внатрешна финансиска контрола преку ефективната имплементација на Политиката за ЈВФК*. Заради состојбата со Ковид-19, активностите во рамките на Твининг проектот започнаа во јуни 2020 година и се спроведуваат со забавена динамика.

Во периодот јуни/август 2020 година, експертите вклучени во проектот во соработка со Централната единица за хармонизација подготвија:

- Извештај со анализа и препораки за подобрување на Акцискиот план за периодот од 2019 до 2021 година од Стратегијата за ЈВФК.
- Нацрт - правилник за формата и содржината на извештаите, акциските планови и извештајот за квалитетот и состојбата на внатрешните контроли за Годишниот извештај за ЈВФК.
- Извештај за евалуација на постојните методолошки алатки според нацрт-законот за ЈВФК и препораки за нивно подобрување.

Финализирањето на новиот нацрт Закон за ЈВФК и неговите подзаконски акти зависи во голема мера од усвојувањето на новиот Закон за буџетите.

На 22 април 2020 година, ЦЕХ, на својата веб-страница објави на својата веб-страница „Упатство за работа на единиците за внатрешна ревизија на јавниот

сектор во Република Северна Македонија во вонредни услови предизвикани од Ковид-19“.

Годишниот извештај за функционирање на системот за јавна внатрешна финансиска контрола за 2019 година беше усвоен од Владата на Република Северна Македонија во август 2020 година.

4.7. Приоритет 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор

Мерка 1: Зајакнување на процесот за стратешко планирање и надворешна ревизија во согласност со МСВРИ (ISSAI)

Целта на оваа мерка е зајакнување на ДЗР како одржлива институција која може да ги примени најновите и најсовремените методологии и насоки за тоа како да го планира процесот на надворешна ревизија и, оттука, да ја извршува својата основна надлежност како што е пропишано во одредбите од Законот за државна ревизија и другата релевантна законска рамка.

Изготвувањето и спроведувањето на Стратешкиот план на ДЗР е основен услов за успешно извршување и известување за ревизијата, притоа користејќи го целиот капацитет и сите ресурси на ДЗР на најефективен и најефикасен начин.

Во 2020 годна беа донесени следните стратешки документи на ДЗР:

- Комуникациската стратегија на ДЗР 2020 – 2023 година;
- Стратегијата за управување со ризиците на Државниот завод за ревизија 2020-2023 година; и
- Стратегијата за управување со човечките ресурси 2020 – 2023 година.

За реализација на Стратегијата за управување со човечките ресурси во ДЗР 2020-2023 година, ќе се преземат активности за воведување на функцијата управување со човечките ресурси во ДЗР, со што ќе се изгради ефикасен и функционален систем преку обезбедување услови за вработување на квалификувани и стручни лица со висок степен на интегритет, кои се подготвени ефективно да ги извршуваат доделените функции и надлежности. Исто така, ќе се промовира развој на професионалните квалитети на вработените и воспоставување на реален систем на оценување на успешност во работењето, преку фер и транспарентни процедури за професионален и кариерен развој на вработените, како и воведување на дополнителни материјални и други стимулации за вработените.

Врз основа на Комуникациската стратегија на ДЗР за 2020-2023 година, донесена кон средината на февруари 2020 година со цел да се зголеми транспарентноста и одговорноста, Државниот завод за ревизија во 2020 година презеде неколку активности, вклучувајќи:

- Промоција на нова модерна веб-страница (<https://dzt.mk/>) со цел резултатите од работата на ДЗР и спроведените ревизии да бидат достапни за засегнатите страни и јавноста. Како дел од активностите за подобрување на комуникацијата, беа утврдени над 180 засегнати страни (новинари, медиуми, портали, дневни весници, неделни списанија, невладини организации и лаборатории за радиодифузија/истражувачки новинари), така што тие редовно добиваат известување преку е-пошта кога ќе се објави секој конечен ревизорски извештај на веб-страницата. Како резултат на овие активности, вкупниот број на посети на веб-страницата на ДЗР за периодот јануари - јули 2020 година значително се зголеми и изнесува вкупно 31.717 посети, односно во просек 4.531 посети месечно;
- Дефинирана е формата на апстрактот на конечниот ревизорски извештај, кој на само една страница ги содржи главните точки на ревизорскиот извештај, со цел да се обезбедат кратки и концизни информации за извештајот и да се предизвика дополнителен интерес за неговата содржина. Апстрактот се дистрибуира до сите засегнати страни и се објавува со секој конечен ревизорски извештај;
- Кон средината на февруари 2020 година, со Здружението на новинари на Македонија беше потпишан Меморандум за соработка, со цел да се изградат партнерски односи на ДЗР и медиумите, на начин што ќе обезбеди подобар квалитет на информации за граѓаните за теми кои се особен јавен интерес;
- Реализирани се активности за зајакнување на комуникацијата на ДЗР во рамките на проектот финансиран од британската влада, што го спроведува Вестминстер фондацијата за демократија (WFD), со соработка на РЕСИС - Институт за истражување на социјалниот развој од Скопје, кои се однесуваат на спроведување на Комуникациската стратегија на ДЗР 2020-2023 година, фокусирајќи се на комуникациите на ДЗР со медиумите и новинарите. Во рамки на проектот на 30 јули 2020 година беше одржана едnodневна работилница на тема “Пишување на соопштенија за различни целни групи – основни принципи, структура и јазик”, на која учесниците имаа можност преку интерактивен пристап и вежби, активно да работат на зајакнување на комуникациските вештини преку обработка на конечните

ревизорски извештаи со цел пишување на соопштенија за медиуми и објави за интернет страницата на ДЗР.

Препораките од претходниот Твининг проект беа земени во предвид и при подготовката на Процедурата за начинот на работење на Стручното тело во Државниот завод за ревизија која беше донесена во март 2020 година.

Врз основа на новиот Закон за јавните набавки, ДЗР донесе нова Програма за ревизија на јавни набавки во март 2020 година, обезбедувајќи ажурирани насоки и методолошки алатки за ревизорите при вршење на овој многу важен аспект на ревизиите.

Од страна на сертификационо тело на 16.07.2020 година беше извршена втора ресертификациона проверка, за што е изработен извештај од проверката согласно кој системот за управување на Државен завод за ревизија е целосно усогласен со барањата на стандардот МКС EN ISO 9001:2015, со што е продолжена важноста на сертификатот со кој се потврдува дека ДЗР го применува Системот за управување согласно барањата на ISO стандардот со важност до 30.05.2021 година.

ДЗР континуирано се гради како професионална институција која одржува висок квалитет на работењето и е ценета и почитувана од корисниците на резултатите од нејзиното работење (Собранието, Владата, ревидираните субјекти и јавноста).

ДЗР на 17.02.2020 година потпиша Меморандум за соработка со Геолошкиот завод на Република Северна Македонија, со цел унапредување на соработката на двете институции во вршење на надлежностите од својот делокруг, размена на податоци и искуства и давање на стручна помош и соработка во областа на ревизијата.

На 29.07.2020 година потпишан е Меморандум за соработка со Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија со кој се создаваат услови за соработка во:

- обезбедување континуирана размена на податоци и информации, во рамките на своите законски надлежности;
- давање стручна помош и соработка во областа на сметководството и ревизијата;
- организирање заеднички обуки за подобрување и усовршување на ревизорските капацитети на двете институции;
- активности околу поблиску запознавање на специфичностите на работите на државните ревизори и овластените ревизори.

Имајќи предвид дека ефективната борба против корупцијата е едно од клучните барања утврдено во Поглавјето 3.23 од Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА), Државниот завод за ревизија преку писмо од

9 септември 2020 година ја изрази својата поддршка и подготвеност за соработка во областа на економскиот развој и борбата против корупцијата со Националната канцеларија на Интернационалната стопанска комора преку поддршка на Амбасадата на Кралството Холандија.

Во насока на реализација на препораката за подобрување на институционалните капацитети на ДЗР наведена во Извештајот за Република Северна Македонија за 2019 година на Европската комисија во однос на Подрачјето Надворешна ревизија, во септември 2020 година донесени се нови акти за внатрешна организација и систематизација на работните места во ДЗР за кои се добиени согласност од надлежните министерства. Новите акти за внатрешна организација и систематизација на работните места во ДЗР се изготвени врз основа на функционална анализа изготвена во месец февруари 2020 година, со која е утврдено дека согласно мандатот на ДЗР утврден со законските одредби, бројот на работните места треба да се систематизира на најмалку 150 вработени, а бројот на организационите единици да се зголеми. Врз основа на функционалната анализа, со новите акти за внатрешна организација и систематизација на работните места во ДЗР се утврдуваат 155 систематизирани работни места, распоредени во 13 сектори и две самостојни одделенија, меѓу кои е и новоформирираниот Сектор за ревизија на корисници на средства од Европската унија и од други меѓународни институции.

ДЗР ја спроведува Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година, која беше навремено донесена на 31 декември 2019 година во рамки на законски утврдениот рок. Со првата измена и дополнување на Годишната програма на ДЗР за 2020 година донесена на 2 јуни 2020 година, две од додадените нови ревизии се однесуваат на усогласеност со Законот за постапување со бесправно изградени објекти во Општина Струга и Општина Охрид, со оглед на важноста на темата за заштита на Охридското езеро како светско наследство на УНЕСКО.

ДЗР за да излезе во пресрет на предизвиците со кои е соочена нашата држава поради пандемијата со вирусот Ковид-19, со втора измена и дополнување на Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година планира спроведување на две ревизии кои се однесуваат на аспекти на мерките за справување со кризата предизвикана од глобалната пандемија.

Капацитетите на Државниот завод за ревизија за спроведување на ревизиите за успешност постојано се надградуваат. Со Годишната програма за работа за 2020 година се опфатени вкупно 8 ревизии на успешност, меѓу кои и меѓународната кооперативна ревизија на тема ефикасно справување и третирање на пластичниот отпад, како и 2 ревизии на успешност кои беа започнати во 2019 година и тоа

меѓународната кооперативна ревизија на успешност од областа на трудот и ИТ ревизијата.

ДЗР го спроведува Годишниот план за континуирано професионално усовршување и обуки за 2020 година, со организирање на четири дневни обуки за сите вработени во јануари 2020 година, на тема: спречување и откривање на измама и корупција, најнови случувања во областа на јавните набавки, осигурување квалитет на ревизијата и аспекти на сметководството и даноците. Реализацијата на овој Годишен план е под влијание на кризата предизвикана со пандемијата од корона вирусот.

Започнувајќи од 2020 година, претставници на ДЗР учествуваа во повеќе меѓународни настани за професионален развој и размена на знаења заради подобрување на влијанието на ревизиите.

Заради подобрување на следењето на препораките на Државниот завод за ревизија од страна на Владата на Република Северна Македонија на редовна основа во 2020 година беа разгледувани конечните ревизорски извештаи и тоа на Генерален колегиум на државни секретари, соодветната комисија и седници на Владата, при што беа донесени заклучоци со кои се задолжуваат органите за надзор и субјектите кои биле предмет на ревизија да пристапат кон изготвување на акциони планови за имплементација на дадените препораки од конечните извештаи и во рок од 30 дена да ги достават до Владата и Државниот завод за ревизија.

Согласно Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2019 година, објавен во јуни 2020 година, со извршените ревизии од Годишната програма за работа на ДЗР за 2018 и 2019 година дадени се вкупно 1030 препораки за кои е изминат рокот од 90 дена за доставување на повратна информација од субјектите предмет на ревизија и по кои преземени се мерки по 789 препораки или постапувањето по препораките е 76,6%.

Мерка 2: Зајакнат надзор врз Буџетот од страна на Собранието

Целта на оваа мерка е да се зајакне институционалниот и/или законскиот механизам за разбирање на ревизорските извештаи од страна на Собранието.

Годишниот извештај за извршени ревизии и работење на ДЗР за 2019 година и покрај состојбата и условите за работа предизвикани со пандемијата од корона вирусот е изготвен и доставен до Собранието на Република Северна Македонија во законски предвидениот рок до крајот на јуни 2020 година и истиот е достапен на веб-страницата на ДЗР . Исто така, по конституирање на новиот состав на Собранието на Република Северна Македонија, ДЗР со дописи од 3 септември 2020 година го достави Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на

ДЗР за 2019 година во електронска форма на надворешен мемориски уред до Претседателот и секој пратеник во Собранието на Република Северна Македонија, со цел нивно запознавање со содржината на Годишниот извештај.

Во однос на унапредување на соработката помеѓу Државниот завод за ревизија и Собранието на Република Северна Македонија, Државниот завод за ревизија соработуваше и ги користеше искуствата од Врховната ревизорска институција на Република Бугарија и Врховната ревизорска институција на Република Хрватска, во рамки на Твининг проектот „Зајакнување на капацитетот на Државниот завод за ревизија за подобрување на ефикасноста во вршењето на државна ревизија“ финансиран со средства од ИПА 2013, кој се реализираше во периодот од декември 2017 година до септември 2019 година.

Како резултат на овие активности, ДЗР има јасни препораки во однос на тоа што е потребно за развивање на квалитетна собраниска дискусија за ревизорските извештаи и каков треба да биде очекуваниот ефект од разгледувањето на ревизорските извештаи во Собранието, кои беа појдовна основа за изготвување на твининг фишето за новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20, кој треба да започне во 2021 година во времетраење од 24 месеци.

На 15 јули 2020 година беа спроведени предвремени избори за избор на пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, што резултираше со избор на нов состав на Собранието на Северна Македонија со мандат од 4 години. Претставници на Собранието на Северна Македонија ќе земат активно учество во реализирање на планираните активности и резултати во рамки на новиот Твининг проект, кои се однесуваат на остварување на подобрена функција на законодавниот надзор на Собранието врз основа на разгледување и дискусија за ревизорските извештаи на ДЗР.

5. Следење и координација

Со цел да се следи напредокот на спроведување на реформите во УЈФ, во логичката рамка на Програмата се дефинирани резултатите од приоритетот, заедно со показателите за резултатите, и резултатите од активноста, заедно со показателите за резултатите, за секој приоритет/секоја активност.

Исто така, во Акцискиот план за 2020 година се утврдени показатели и таргети по година за секоја планирана активност.

Процесот на следење се заснова на рамката за управување и координација на реформата на УЈФ, која се состои од следните структури, воспоставени на сите хиерархиски нивоа во процесот на донесување одлуки.

- Совет за УЈФ
 - Работна група за УЈФ
 - координатори за приоритети
 - носители на мерки
-

Земјата, со поддршка на Комисијата, е во процес на развивање секторска рамка за оценка на работењето, која е структурирана на низа цели, резултати и показатели на влијанието и таргети. Во врска со потсекторот УЈФ, Рамката за оценка на резултатите (Performance Assessment Framework) ги интегрира

показателите и таргетите за Програмата за реформа на УЈФ, а одговорностите за собирање и обработка на податоци се распределени врз основа на системот за следење и известување предвиден во Програмата за реформа на УЈФ. СРГ за УЈФ моментално работи предлогот за показателите да биде вклучен во системот на Рамката за оценка на резултатите.

Цврста политичка заложба за исполнување на реформските цели утврдени во Програмата за реформа на УЈФ за периодот од 2018 -до 2020 година се обезбедува преку Советот за УЈФ.

Советот за УЈФ одржа еден состанок во 2020 година. На 19 јуни 2020 година, одржа состанок на кој беа дискутирани и одобрени Нацрт-годишниот извештај за следење на спроведувањето на Акцискиот план за 2019 година за Програмата за реформа на УЈФ за периодот од јануари 2019 година - декември 2019 година и Нацрт-акцискиот план за 2020 година за спроведување на Програмата за реформа на УЈФ, пред нивно доставување за да се усвојат од страна на Владата.

Секторската работна група (СРГ) за УЈФ е основана со Одлука од министерот за финансии и е сочинета од претставници од сите релевантни и други институции вклучени во УЈФ (МФ, Државниот завод за ревизија, Државниот завод за статистика, Царинската управа, Управата за јавни приходи, Бирото за јавни набавки, Секретаријатот за европски прашања, Министерството за информатичко општество и администрација, Кабинет на заменик на претседателот на Владата задолжен за економски прашања), како и набљудувачи од донаторската заедница и граѓанските организации. Со Одлуката се именуваат координаторите за приоритети и носителите на мерки за секој приоритет и мерка во Програмата, доделувајќи им одредени задачи во системот за следење и известување.

Одделението за ИПА и НПАА во рамки на Министерството за финансии го претставува Одделението за координација, кое има улога на технички секретаријат за поддршка на функционирањето на Работната група за УЈФ и

Советот за УЈФ. Генерално, неговите задачи ќе се состојат од техничка подготовка на состаноците на Советот за УЈФ и на Работната група за УЈФ и подготовка на обединети извештаи за напредокот во спроведувањето на реформите во рамките на секој приоритет и обединети годишни акциски планови, врз основа на инпутот обезбеден од страна на координаторите за приоритети и носителите на мерки.

Овие работни тела, исто така, ја обезбедуваат потребната координација помеѓу сите стратегии и политики за потсистемите на УЈФ (Стратегија за развој на ЈВФК, Стратегија за реформа на даночниот систем, Стратегиските планови на УЈП и ЦУРСМ), како и другите релевантни национални стратегии, како што е Стратегијата за реформа на јавната администрација.

Редовно се одржуваат состаноци на СРГ за УЈФ и на ниво на политики и на техничко ниво.

На ниво на политики, состаноците на СРГ за УЈФ се одржуваат во форма на дијалози за политики за УЈФ со сите релевантни учесници (граѓанско општество, бизнис секторот, академската заедница, Европска комисија и други донатори, МФИ и други меѓународни партнери активни во секторот).

Дијалогот за политики за УЈФ се планира да се одржи на 7-ми октомври 2020 година, усогласен со датумот на средбата на Специјалната група за РЈА.

На техничко ниво, состаноците на СРГ се одржуваат за конкретни мерки за под-области на УЈФ, вклучувајќи го и програмирањето и спроведувањето на ИПА II.

За време на периодот на известување, во јули 2020 година се одржа еден технички состанок на СРГ за УЈФ, за дискутирање Нацрт - стратегија за ИПА 3. Исто така, беше извршен процес на консултации за Нацрт - Годишниот извештај за следење за 2019 година и Акцискиот план за Програмата за реформа на УЈФ за 2020 година, спроведен во март/април 2020 година во писмена форма, преку електронска комуникација, поради ограничувањата наметнати од пандемијата на Ковид-19.

Прилози

Прилог 1: Матрица за показатели на успешност за Акцискиот план за 2020 година за Програмата за реформа на УЈФ

Прилог 2: Процена на ризикот за Акцискиот план за 2020 година за Програмата за реформа на УЈФ